

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ SAYI: 180 - 19 EYLÜL 1978 FİYATI 5 TL

NATO STRATEJİSİ DEĞİŞİYOR

Sol içinde
TİP'in yeri
ve görevleri

TİP TAV

İsdemir'de faşizmin kalkanı: CHP MHP UZLAŞMASI

YÜRÜYÜŞ HATAY BÜROSU

BU AYIN BAŞINDA İKİ İLERİCİ İŞÇİ İLE POL-DER ÜYESİ BİR POLİSİN ÖLDÜRÜLMESİYLE SONUÇLANAN OLAYLARDA MAOUC BOZGUNCULAR FAŞİSTLERE EN BÜYÜK HİZMETİ YAPILAR. PROVOKASYONUN BÜYÜMESİ, DEMOKRATİK GÜÇLERİN KARARLI BİRLİĞİYLE ENGELLENDİ.

İskenderun Demir Çelik (İsdemir) İşletmesi 31 Ağustos ve 1 Eylül günleri, iki ilerici işçi ile bir polislin ölümlüye sonuçlanan olaylara sahne oldu. Bu olaylar, ülkemizin en büyük ve en stratejik işyerlerinin birine çöreklenmiş faşistlerin planlı saldırı-ganliklarının yeni bir örneğiydi. Fakat bu olaylar, aynı zamanda, faşist güçlerin bozguncu akımları provokatif amaçları için kullanmalarının da bir örneğini oluşturdu.

Çelik-İş'in başındaki faşistlerin İskenderun'da yeni bir Seydişehir yaratmak için 31 Ağustos günü İsdemir sahasında başlatıkları olaylar 9 ilçenin yaralanmasıyla sonuçlanmıştı. TIP İlçe Yönetim Kurulu üyesi Rifat Kocabağa da yaralar arasında yadı. Can güvenliğinin sağlanmasını talep eden ilerici işçiler ertesi gün, CHP iktidarının atmış olduğu müesses müdürüyle görüştüler. Müesses Müdürü Erhan Eren, bu konuda elinden hiçbir şey yapmeyeceğini ileri sürdü. Aynı gün, İsdemir'in salt çoğunluğunu kapsayan 8-16 vardiyanın dönüşünde banyo teriminde faşistler

planlı kitle katliamı provasını başlattı. Saldırı sırasında Öze Medin Balas sonra da Remzi Taş adlı ilerici işçiler öldürüldü.

BOZGUNCULARIN PROVOKASYONU

Jandarmanın olaya el koymasının beklendiği sırada 5-6 kadar faşist saldırgan, 06 plakalı bir arabayla banliyö treninin Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından kaçıldı. TIP üyesi işçilerin yaptığı uyarı üzerine jandarma tarafında olay yerinde Liman Lojmanların da jandarmata tarafından yapılan aramada beş silahlı saldırgan yakalandı.

Faşist saldırı sonucunda hayatlarını yitiren işçiler de Sosyal Sigortalar hastanesine getirilmişti. Giriş ve çıkış kontrolü amacıyla polis tarafından tutulan hastane kapısından civarında sayıları 200'ü bulan bir kalabalık toplanmıştı. Kalabalığın büyük çoğunluğu, her fırsata işçi sınıfı hareketine iştirak faşistlere yardımda yaşanan maocu ve bireysel terö-

ristlerden oluşuyordu. Bu kalabalık, katledilen işçilerin ilerici niteliğini fırsat bilerek, "devrimci görevlerini yerine getirmek üzere hastaneye girme" bahanesiyle büyük bir provokasyona ortam hazırlamaya çalışıyordu. Bu çabalar, sözü edilen kalabalıkla hastane önündeki polis arasındaki çatışmanın başlatılmasıyla amacına ulaştı. Bu arada Pol-Der üyesi polis Haydar Elma sırtından vurularak öldürüldü.

İKİNCİ PROVOKASYON DENEMESİ

SSK Hastanesinin önündeki olaylarda ve POL-DER üyesi polislin ölümlüde asıl rolün bozguncu provokatorlere ait olduğu konusunda, olay akşamı birtoplanında bir araya gelen demokratik örgüt yöneticilerinin tümü birleşti. Toplantıda cenaze töreninin Maden-İş tarafından düzenlenmesi kararlaştırıldı.

Bu kez de sıra, bozguncu akımların, Maden-İş yöneticilerinin basitsizliğinden yararlanmalarına geldi. Maocu ve bireysel teröristler, İskenderun'u olan ve ailesine teslim edilen Remzi Taş'a sahip çıkarak cenazesini kaçtırmaya kalktılar. Bu provokasyon da yine, bir önceki gündən ders alan demokratik kuruluş üyelerininbirlikte davranma kararlılığı ile önlendi.

"KUTSAL İTTİFAK"

Buraya kadar özetlenen olaylar, faşist saldırganlarla başta maocular olmak üzere bozguncu akımların ortaklığını ve aralarındaki işbirliğini sergiliyordu. Gerçekte ise bu işbirliği, İsdemir'de, faşistlerin kendilerine siper yaptığı "kutsal ittifak"ın sadece bir bölümüydü. Faşist-maocu işbirliği, faşistlerle İsdemir'deki ve bölgedeki CHP örgütünün yöneticileri arasındaki zınni uzlaşma tamamlanıyordu. Bu uzlaşma, faşist çetelerin İsdemir'de hala süren sultasını ve bu büyük sanayi kuruluşundaki aksaklıkları da açıklıyordu.

ÖRTÜLMÜŞ KİLİT NOKTALARINDA FAŞİSTLER

İskenderun Demir-Çelik fabrikalarında üretim artan bir hızla düşüyor. Fabrikaların can damarını oluşturan ünitelerin kilit yerlerinde faşist çeteler iş başındalar. Yüksek fırınlar, ısı tesisleri, kuvvet santralleri, gaz oksijeni, çelikhane, haddaneler gibi yerlerde meslekten olmayan faşistler çalıştırılmakta, otomasyonu idare etmektedirler. Yüksek ücret

alan faşistler üretimi istedikleri gibi kontrol etmekle birlikte son günlerde üretimi çok daha büyük bir hızla düşürüyorlar. Faşistler, üretimi yavaşlatma ve hızla düşürme yanında geçtiğimiz günlerde makinalara sabotaj yapacak kadar pervasız hale geldiler.

Diğer yandan da ilerici demokrat işçiler hakkında raporlar tutup sendikaya şikayet etme, yine ilerici demokrat memur ve teknisyenleri tehdit etme eylemlerine hiç ara vermediler. Aksine CHP'nin atadığı müesses müdürünün tutumu ile daha da çirkekar hale geldiler. MC döneminde MHP'nin propagandasını açık açık yapamayan faşistler şimdi "Kurtuluşun MHP'de olduğu" propagandasını rahatça yapıyorlar. MC döneminde işyerine pek az girebilen faşist Hergün gazetesi bugün fabrikaya çok daha fazla girebiliyor. Faşistlerin propagandasını etkisiz kılmaya çalışan başta sosyalistler olmak üzere ilerici, yurtsever işçiler CHP engeli ile karşılaşıyorlar.

OYUN İÇİNDE OYUN

Resmi ve gayri resmi faşist örgütlerin topladıkları raporlarla bugüne kadar sekizyüze kadar ilerici, sosyalist işçi işçi işten atıldı. CHP'nin seçimlerdeki vaadine rağmen, mahkeme kararı ile geri alınmalar dışında hiçbir tekrar işe alınmadı CHP tarafından atanmış müesses müdürü Erhan Eren faşistlerle kadeh tokuşturmakta başka birşey yapmıyor. MC dönemlerinde işten atılan işçilere: "Ben işçi için işçiyim. Onlarla aramı açmam" diyerek faşistlerle uzlaşmanın yeni örneklerini gösteriyordu. CHP atamalı bu müesses müdürüne sahip çıkamayan CHP'li önde gelenler de müdürü TIP'li gösterme gayretine girtiler. Müdürün TIP'li olduğunu sahaya ve işçilere yaymaya çalıştılar. Bu terip tutmadı; işçiler arasında Türkiye İşçi Partisi'ne yönelen ve hızla artan saygısı kısa bir süre için olsun gölgeledi. Ancak bir kere daha, Türkiye İşçi Partisi'nin burjuvazinin CHP dahil tüm partilerinininköklü rüyasının olduğunu gösterdi.

İşçilerde moral bozukluğu artıyordu. Yargıtay'ın gerekçe yetersizliğine dayanarak bozduğu Dörtöyl İş Mahkemesinin kararı tekrar aynı mahkemeye iade edildi. Dörtöyl Mahkemesi yeniden baktığı davada, yetkiyi tekrar Çelik-İş sendikasına vermeye cesaret edemedi, iş hakımı yetkisini kullanarak davadan çekildi. Henüz yetkisi olmakla birlikte faşist Çelik-İş'in lokalleri kapatılmadı. Öğle tatillerinde vardiya değişimlerinde faşistler açık olan lokallerinde toplanmakta, eylem planları yapmaya devam etmektedirler.

KADROLU KADROSUZ İŞÇİ

İsdemir'deki en önemli a-yırım kadrosuz işçilerdir. Kadrosuz işçilere

kadrolu işçi olmanın koşulu olarak Çelik-İş sendikasına üye olmaları gösterilmekte; işsizlik endişesi, daha yüksek ücret alma gibi etkenler, Çelik-İş'in üye sayısının artmasına etken olmaktadır.

Son günlerde montaj alanında bazı işçiler yirmidört saat çalıştırılıyor. Otuzbeş metre yüksekliğe erişim tedbiri olmadan yirmidört saat çalıştırılan işçiler sınırsız olarak yıpratması da önemli sorunlardan birini oluşturuyor. Artan hayat pahalılığı, fahiş kiralar, ölümlü tehlikesi pahasına da olsa işçileri fazla mesai yapmaya zorunlu kılıyor.

ÇELİKHANEDE SABOTAJ GİRİŞİMİ

Geçtiğimiz günlerde fabrikanın can damarı olan çelikhanede döküm başındaki faşistler, üretimi sabote etmek, makinalara zarar vermek için erimiş hammaddeyi kalplarda dondurmak istediler. Çelikhane ünite müdürü, erimiş madenin donmak üzere olduğunu görürce Sovyet uzmanlarına haber vererek duruma müdahale etti. Sovyet uzmanları erimiş madeni kendi elleri ile kurtardılar. Buna tahammül edemeyen faşistler ünite müdürüne saldırdılar. Kaçarak hayatını korumaya çalışan müdür olayı korumaya ve jandarmaya bildirdi. Onbeş kadar faşist militan olay yerinde gözaltına alındı. Olayı öğrenen CHP atamalı müesses müdürü Erhan Eren ve sendika başkanı Ali Ulukanlıgil çelikhaneye girdiler. Sendika başkanının müdahalesi ve "İşçi işçidir ben işçi ayırma gözetmeni" diyen müesses müdürünün "İşçi ayırma gözetmeyen" tavır ve tutumu ile onbeş faşist işlerine devam etmek için serbest bırakıldılar. Bu tutuma tepki gösteren kırk kadar mühendis ve teknisyen bir toplantı düzenlediler.

Ünite müdürünün içinde bulunduğu ilerici mühendis ve teknikerler "ya beş faşistin çıkışı ya da biz" dediler. Ancak müesses müdürü kendi bildiğini yaptı, çıkış vermedi.

CHP VE MHP UZLAŞMASI

CHP'lerin İsdemir'de yaptıkları faşistlerle uzlaşmanın yeni bir kanıtıdır. CHP faşist odakları İsdemir'den temizlemedikçe, sahaya atılan kalifiye elemanları fabrikanın can damarı olan ünitelerin başına getirmedikçe, MC zamanında atan ve bugün üretimde bulunan edenerleri temizlemedikçe İsdemir'de üretim artmayacaktır.

Bilimsel sosyalistler bir yandan bu tutarsız politikayı sergilerken diğer yandan da bu politikanın sonuçlarından faşistlerin faydalanmasını önlemenin mücadelesi içinde dirler. Bilimsel sosyalistlerin saygılılığı hızla artmaktadır. İşçilerin en bilinci, en fedakar, en cesur unsurları bilimsel sosyalistlerin, Türkiye İşçi Partilerinin saflarında toplanıyor.

YÜRÜYÜŞ

Sahibi: Yürüyüş Yayıncılık Ltd.Şti. adına Nihat SARGIN • Genel Yayın Yönetmeni: Zeki KILIC • Yazı İşleri Müdürü: Neşet KOCA-BIYIKOĞLU • Teknik Sekreter: Bülent ARTANLI • Yönetim: Korum Sok. 15/8, Kızılay-ANKARA, Tel: 17 45 81 • İstanbul Bürosu: Piyerotti Cad. 21/A, Cemberlitas - İSTANBUL, Tel: 26 35 67 • Avrupa Temsilciliği COODIFF/13/2 Square Wiser-1040 Bruxelles/Belçika • Abone Kosulları: Yıllık 200 TL., 6 aylık 100 TL., Avruda, 6 aylık 250 TL., Yıllık 500 TL., Amerika: 6 aylık 325 TL., Yıllık 650 TL., Avustralya - Japonya: 6 aylık: 400 TL., Yıllık: 800 TL. • Posta Çekisi: YÜRÜYÜŞ Dergisi 100234 • İlan Kosulları: Arka Kapak (Renkli) 15.000 TL., Arka Kapak (Siyah Beyaz): 12.000 TL., İc sayfa/da siltun santim: 40 TL., Yayın İlanları % 50 indirimlidir. • Basık: Daily News Web Ofset Tesiheri • Kapak: Uğur OKMAN

Yürüyüş Avrupa Temsilciliği
Coodiff-Boite Postale 42-1040
Bruxelles
Telefon: 230 34 72
Banka Hesap No: 001-0414791-95
Bruxelles
Avrupa için yıllık abone bedeli: 40 DM

Sol içinde TİP'in yeri ve görevleri

Behice BORAN

Solculuk, devrimcilik, sosyalizm adına ortaya dökülen partiler, gruplar, akımlar arasında Türkiye İşçi Partisi'nin yeri nedir ve ne yapmaya çalışıyor?

Türkiye İşçi Partisi işçi sınıfımızın burjuvaziden ve tüm burjuva etkilerinden bağımsız partisidir; bu bağımsızlığı çok dikkatle, titizlikle koruyarak işçi sınıfı içinde ve ülke çapında örgütünü derinleştirmeye ve genişletmeye çalışıyor.

İşçi sınıfı partisinin burjuvaziden bağımsızlığını koruyabilmek zor bir iştir, çünkü sorun sadece partiyi provokatörlerin, ajanların sızmasını, burjuva öğelerin partiyi ele geçirmesini önlemekten ibaret değildir. Burjuvazinin ideolojik etkileri çok sinsi işler; çok sol, devrimci, hatta sözde marksist-leninist görünümle, tezlerle ortaya çıkabilir, işçi sınıfı partisi hareketini sapırtabilir veya sapırtılma tehlikesiyle karşı karşıya getirir.

Bu son durum Türkiye'de fazlasıyla vardır. 1961'den sonra Türkiye İşçi Partisi ile devrimcilik, sosyalistlik adına ortaya çıkan gruplar, akımlar arasındaki mücadelenin ideolojik ve politik düzeyde düğümlendiği nokta, harekette işçi sınıfı öncülüğü ve sosyalizm hedefiydi. Milli Demokratik Devrimciler, cuntacılar, terörist goşistler bu öncülük ve hedefi gözardı etmekte birleşiyorlardı. Ve Parti'ye karşı açılan mücadele ideolojik düzeyi çok aşmış kaba kuvvet saldırılarına, şiddet hareketlerine dönüşmüştü. 1968'den başlayarak burjuvazi sağ kuruluş ve güçleri geri çekmiş, TİP'i yıkma işini saldırgan sola bırakmıştı.

Somut belirtir ve ayrıntılarda farklar olmakla beraber durum bugün'de özünde değişmemiştir. Bugün artık işçi sınıfı öncülüğüne ağırlıkla karşı çıkılmıyor; devrim hareketinde öncülüğün "ara tabakalar"da, "asker-sivil kadrolarda", küçük burjuva aydınlarda olduğu açıklanıyor. Öncülük konusu tartışılmıyor, ama "işçi sınıfının hegemonyasında" denilip geçiliyor. Vurgulama işçi sınıfı üzerinde değil; milli (ulusal) demokratik devrim iktidarını veya "halk iktidarını" oluşturacağı varsayılan diğer sınıfsal kesimlerde, ulusal, liberal burjuvazide, genel olarak "halk"ta. İşçi sınıfı hareketinin hedefinin kapitalizmden sosyalizme geçmek ve sosyalizmi kurmak olduğu da öne çıkarılmıyor, vurgulanmıyor. O, sonra. Şimdilik es geçilir. Önce milli (ulusal) demokratik devrim, veya "halk iktidarı" aşaması var. İşçi sınıfı öncülüğünden, sosyalizmden söz ederek bu devrime ve iktidara ortak olacak öteki sınıf ve tabakaları ürkütmemek gerek!

Oysa işçi sınıfının öncülüğünü, hedefini sosyalizm olduğunu, eyleyip görevlemlerinin açıkça, dört dörtlük ortaya koymadan ve parti örgütlenmesini, çalışmalarını, mücadelesini bu temele oturtmadan ne işçi sınıfının diğer emekçi sınıflara ittifakı doğru ve etkin biçimde kurulabilir, ne de bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi rayına oturur. Taktik adına işçi sınıfı hareketinin bu temel niteliklerini örtbas edip gözlerden kaçırılmak; ideolojik bulanıklık ve tutarsızlıklar içinde ilkesiz, günlük çıkışlarla, dar grupçu çıkarlarla oyalamak ve bunları işçi sınıfı partisi olma adına yapmak, işçi sınıfı hareketini sapırtmaktan, nesnel olarak burjuvazinin yararına hizmet etmekten başka birşey değildir.

Kapitalizmin devlet tekeli kapitalizmi aşmasında bulunduğu; burjuvazinin, burjuva demokratik hak ve özgürlükleri reddetmeye yöneldiği; kapitalizmin derinleşen bunalımıyla ve emekçi kitleleri de peşinden sürükleyen işçi sınıfının mücadelesiyle sıkışıkça faşizme başvurduğu; gelişmiş kapitalist ülkelerin kapitalist dünyasını emperyalist sultaları altında tuttukları bugünkü dönemde yalnız sosyalizm için mücadelesinin değil, bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin de özü gücü, temel gücü, motor gücü işçi sınıfıdır. Ve gerek bağımsızlık, gerek demokrasi, kapitalizmi aşan, sosyalizme yönelik hedefler-

dir. Bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin küçük burjuva ilericilerinin burjuvazi ve emperyalizmle uzlaşmaları eğiliminden ve olasılığın kurtarılıp kalıcı sonuçlar verebilmesi işçi sınıfı öncülüğü ve hareketin sosyalizm doğrultusunda olması şarttır.

Batılı toplumlar feodalizmden sosyalizme geçerken en ileri çağdaş toplum kapitalizmi. Günümüzde ise kapitalizm bu niteliğini yitirmiştir. Kapitalizm çağın gerisinde kalmıştır; ileri çağdaş toplum artık sosyalizmdir. Bağımsızlık mücadelesi veren ülkeler bu mücadeleyi emperyalizm aşamasındaki kapitalizme karşı vermektedirler. Bu mücadele emperyalizmle bütünleşmiş işçi kapitalist düzene de karşıdır. Bağımsızlığın kalıcı ve sağlam olabilmesi ancak kapitalist dünya ilişkileri ağı dışına çıkmakla mümkündür. Bu nedenlerle de bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi sosyalizm doğrultusunda yürütülmek zorundadır.

Durum böyle olunca, önce bağımsızlık ve demokrasi sonra sosyalizm ayrımı geçersizdir. Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesi iç içe geçmiş ve bütünleşmiştir. Sosyalist devrim bugünden yarına, hemen gerçekleşecek değildir. Ama önümüzde bir milli (ulusal) demokratik devrim veya halk devrimi aşaması değil, güncel demokratik, antiemperyalist hedefler ve görevler vardır. Bu hedeflere yönelik görevlerin yapılması devrim değildir. Türkiye'de milli (ulusal) demokratik devrim esas itibarıyla yapılmıştır ve demokratikleşme süreci sürmekte, gelişmektedir. Devrimin nesnel ve özel koşulları olgunlaştığından, bu, sosyalist devrim olacaktır.

Önce bağımsızlık ve demokrasi sonra sosyalizm anlayışı içinde hareket etmekle bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin iç içeliği ve bütünselliği anlayışı içinde hareket etmek birbirinden farklıdır. Birincisi, ideolojik bulanıklığa, pratikte kaypaklığa, işçi sınıfı hareketini burjuvaziyel uyumlaştırmaya, "evcilleştirme"ye açıktır. İkincisi, bağımsızlık, demokrasi mücadelesini sosyalizm eksenine oturtan ve işçi sınıfı hareketinin burjuvaziden bağımsızlığını koruyan anlayıştır. İkinci anlayış çerçevesinde hareket eden TİP, bu niteliğiyle soldaki diğer parti ve gruplardan temelden ayrılmaktadır.

Yukarıdan beri ana çizgilerini özetlediğimiz çerçeve içinde hareket eden TİP:

- İşçi sınıfı hareketinin ideolojik arlığını ve tutarlılığını korumakta ve burjuvaziyel uzlaşıcı tüm görüş, tutum ve davranışları reddetmekte, açıkça çikarmakta çok dikkatli ve kararlıdır.

- İşçi sınıfının yalnız ideolojik değil, fiili öncülüğünü güçlendirebilmek için işçi sınıfı içinde örgütlenmeyi ve parti içi bileşimde işçilerin ağırlıkta olmasını ön plana almaktadır.

- Ayrıntılı biçimde saptayıp ilan ettiği antiemperyalist, demokratik somut hedefler etrafında ilericiler, demokratik güçlerin olabildiğince geniş iş ve güçbirliğini sağlamayı ivedi görev bilmekte, bu yönde ısrarlı çaba harcamaktadır. Bu birliğin, esasında, işçi sınıfının emekçi kitlelerle birliği, ittifakı olması gerektiğini gözden kaçırmamaktadır. Bu arada, ırk ve mezhep ayrımlarına dayanan baskı ve şiddetin burjuvazinin sövenizminin ve bölerek, birbirine düşürerek hakim olma politikasının bir sonucu olduğunun, etnik ve mezhep topluluklarına ilişkin sorunların Türkiye'nin tümünü kapsayan çelişkilerin çözülmesiyle çözüme kavuşturulacağını, mücadele birliğinin bu konuda özel önem taşıdığını bilincindedir.

- Burjuvazinin ilericiler sendikacılığı ve demokratik kitle örgütlerini içten parç olanaqlarıyla mücadele etmektedir.

Sargın: "Doğudaki kıskırtmalara resmi kolluk kuvvetleri aracılığıyla bir yenisi eklendi"

Kanatlı J-78 adı verilen tabikat Hakkari'nin Yüksekova yöresinde yapıldı. Basında geniş yer verilen tabikatla "dost" jandarma birlikleri, kürte konuşukluktaki, yerel giysilerle göçebe çadırları arasında dolıştukları belirtilen, yedi-den yetmiş tün aşireti, ya da belirdiği biçimiyle "dış:an" kuvvetini, topyekun imha ettiler.

Olabileceği öne sürülen "sızmalara" karşı yapıldığı söylenen tabikatı başkalarının da izleyeceği bildiriliyor. Daha önce Hakkari dolaylarında düzenlenen ve YÜRÜYÜŞ'ün önceki sayılarında yer alan provokasyona ilişkin olarak da Hakkari Yöresinde incelemeler yapmış olan TİP Genel Sekreteri Nihat Sargın yapılan tabikatlar konusunda 15 Eylül günü basına yaptığı açıklamada şunları söyledi:

"Jandarmamız Doğu'da yaptığı bir tabikat gündelik gazetelerde, boy boy renkli resimleriyle birlikte yayınlandı. Tabikatın başarıyla geçtiği söylenirken "erlerin artistik yeteneklerine hayran olunduğu" da belirtiliyor. Gerçekten, düşman tarafı temsil eden erler yaşlı nine, dede ve çocuk görürimünderler, tünüyle köylü kılığına bürünmüşlerdir ve yöre halkı gibi kürte konuşmaktadırlar. Resim altında baskının bir düşman köyüne göçebe aşiretine karşı düzenlendiği de vurgulanmaktadır.

Bir sanat çalışması olsaydı ilgilyle izlenebilecek vesanat yetenekleri üzerinde diyecek olma-

yabilecekti belki, ama yapılan ne bir tiyatro oyunu, ne de binlerce figüranlı bir film çekimidir, olabildiğince gerçeklere benzetilmeye çalışılan gerçek bir savaş tabikatıdır. Durum böyle olunca da üzerinde dikkat ve titizlikle durul-mak gerekir.

Görüldüğü ma gerekçesi ardında, gerçek bir Doğu köyü, özellikle kürte konuşan yurttaşlarımızın yaşadığı birköy düşman olarak hedef alınmış ve yaşlı, genç, kadın, çocuk demeden tümüyle imha edilmiştir.

Doğu bölgemizde yoğunlaşmış olarak yurdumuzda böyle binlerce köy ve anadili kürte olan milyonlarca yurttaşımız vardır. Jandarmamızın görevi, hangi yasadışı davranışa karşı olduğu ileri sürülürse sürülür, herhalde bütün bir köyü veya aşireti ve onun gibi binlerce insanı, düşman sayıp topluca imha değildir, olamaz.

Bu talihsiz tabikatın, Doğu'da başını emperyalizmin çektiği ve yerli faşistlere sürdürülen çeşitli kıskırtmalara, tam bu sırada ve üstelik devletin resmi kolluk kuvvetleri aracılığıyla, bir yenisini eklemekten başka anlam taşımayacağı açıktır. Tabikatı yapanların bağı olduğu politik mercii İçişleri Bakan ve Başbakan'ın, böyle bir tabikata neden gerek duyulduğu ve bununla hangi amacın gerçekleştirilmek istendiği hakkında idedilmedi resmi bir açıklama yapmasını talep ediyor ve bekliyoruz."

Çözumsuz hastalığa çözümsüz reçete ZAM!

Milyonlarca emekçiyi, az ve dar getirili derinden etkileyecek petrol ve şeker zamları geçtiğimiz hafta uygulamaya kondu. En yoksul ile en zengin arasında ki gelir farkının 1'e 30 bin oldu-

ğu Türkiye'de ekonomik kökünü-tüyle "imtiyazsız sınızsız kaynaşmış bir toplum" ruhuyla ortaklaşa omuz vurulacak...

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Yönetim Kurulu Başkanı Halit Narin'in zam izlenimleri şöyleydi:

"Zamları geç gelmiş bir mî safir olarak karşılıyorum. Bu zamların yapılması mecburi bir durum haline gelmişti..."

İstanbul Sanayi Odası Başkanı Nurullah Gezgün de benzer şeyler söylüyordu:

"Son akaryakıt zammı geç halmış bir zamdır. Ancak gerçekçi bir zamdır..."

TUSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Feyyaz Berker de heyecanlıydı:

"Eleştirilecek nokta, zam yapılmasında geç halindedir. Petrol zammı daha önceki zam paketi içinde ele alınmalıydı..."

İzmir Ticaret Odası Başkanı Dündan Soyder de şu görüşteydi:

"Türk ekonomisinin temelinde kurtulması için gerçekçi ve cesur bir hara..."

"ZARARDAN KURTARAN" KİM?

Dünya Bankasının tüm alacaklarının beşte birini yüklenen Türkiye ekonomisi "zam" ile dizli-ğe çakıyordu...

Zam uygulanmasına geçildiği günlerde açıklanan Dünya Bankası yıllık raporuna göre, bu kuruluşun 75 ülkeden toplam alacaklarının yaklaşık beşte birini Türkiye'den alacaklar oluşturuyor.

Dünyada 222 çeşitli bankaya borçlu olan Türkiye ekonomisi yapıla zamlarla nefes alıyordu! Emperyalist para şebekeleri-

nin veznelerinin önünde Türkiye süründürülürken buna halk karar vermişti değil mi?..

Ve Başbakan Ecevit açıklı-yordu:

"Zamlar hazinayı 24 milyar lira zarardan kurtardı..."

Geliri "1" olan da benzine 9 lira verecekti, geliri "30 bin" olan da 9 lira verecekti ama iki-

si de hazinayı kurtarmada yanya gelince eşit olacaktı. Hazinayı 24 milyar lira zarardan kurtaran da "zamlar" değildi. Ecevit'in zaman zaman sözüni etmeği pek sevdiği "halk" b...

Zam kararını ilân edildikten sonra burjuva basın pek aşşağılık bir koroyu başlattı. Her zaman kaf dağıtımın ardında bir bur-

juva "umut" maymuncuğu yaratma görevi yüklenen basına göre, "halka yazık olmasın" tu... Süleyman Demirel ve türevlerinin de katıldığı sefir bir zam edebiyatı sürdürüldü gibi...

Zam konusunda en ilginç görüşler gene alışılmış olduğu gibi kronik CHP'li "lilerci"lerden geldi.

Bu zamları bu kadar geciktirmenin alemi mi, vardı? Mart ayındaki paketin içine sıkıştı-

TSİP YARGILANIYOR

Geçtiğimiz hafta İstanbul 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde, TSİP Genel Yönetim Kurulu üyeleri, Ekim Devrimi'nin 60 yılı dolayısıyla SBKP Merkez Komitesi'ne çektiler kutlama mesajı nedeniyle, TCK'nın 142/A maddesini ihlal ettikleri iddiasıyla yargılandılar.

Mahkemede bir çok ilercici avukatın yanı sıra Türkiye İşçi Partisi Merkez Yönetim Kurul üyesi Avukat Alp Sele başkanlığında bir grup TIP'li avukat davanın savunmasını üzerine aldı. İlk duruşmada, bu tür anti-demokratik girişimlerin bilirdiği Sulhi Dönmez'in verdiği rapora dayalı iddianame okundu. Savunma avukatları iddianameye rek, mahkemenin yetkisiz olduğunu belirttiler. Dava bir başka güne bırakıldı.

Türkiye İşçi Partisi, Yürüyüşün daha önce de duyurduğu gibi, olaya baştan karşı çıkmış açılan bu dava-yı anti demokratik bir girişim olarak nitelendirilmiş ve konunun sonuna kadar takipçisi olacağını belirtmişti.

"Sen de bilirsin ki jurnal esnafı senin gibiler tutulup kulaklarından birer birer teşhir edilirler"

"Nazım Hikmet'in Son Yılları..."

Milyonlarca televizyon seyircisi 5 Eylül-9 Eylül tarihleri arasında beş gün Milliyet gazetesinin reklamlarını izledi. Yazı dizisi 10 Eylül gününden itibaren gazetedeki yayınlanmaya başladı...

Milliyet Gazetesi, beş gün süreyle televizyonun çeşitli ekranlarında 14 kez yayımlanmış reklamlar için TRT veznesine toplam 402 bin 600 lira ödedi.

Yazı dizisini Nazım'ın "Gurbeteki en yakın arkadaş" diye tanımlanan Zekeriyâ Ser el hazırlamıştı... Burjuvazinin Türkiye halkına on yıllardır "Vatan Haini", "Aziz komünist", "Memleketi Rusya'ya satan, asker kaçağı, Moskof uşağı" diye tanıttığı Nazım Hikmet'in fotoğraflarını televizyon ekranlarından sık sık gösterildi...

Ekrandan ardunda ilginç bir sessizlik gözle çarp.

Yıllardır Nazım'ın adıyla, şü-

retleriyle şaha kalkan sermaye sözcükleri ve politikacılarından ses çıkmadı.

Ne Koç'lardan ses geldi, ne Sabancı'lardan, ne de onları politik temsilcilerinden, Demirel'lerden, Türkeş'lerden, Erbakan'lardan, Feyzioğullardan, Sükan'lardan, Tuğün'lerden, Özalp'lerden ses çıkmadı...

Adeta bir taarrüf masası eğildiği miydi?

Yazılar Milliyet'e yayınlanmaya başladıktan sonra nedenler ayan-beyan ortaya çıktı.

Burjuvazi biçim olarak daha değişik bir saldırgan geçiyordu. İlerici, demokrat, sola açık, sosyalizme saygılı kitlelerin güçlü bir mevzisini dana ahribine girişiyordu.

Türkiye ve dünya işçi sınıfının büyük şairi Nazım Hikmet'i ve onun şahsında dünya sosyalist sistemini

Sovyetler Bir-

liğini inceden incede karalanıyaya yönelik bir teşah uydunuyordu...

Nazım, görünürde "yuçitlerlek" yıpratılacak sosyalizme karşı kuşku, güvensizlik ve inançsızlık tohumları ekilecekti okurun zihnine. İnançlarını, yaşamıyla, sanatıyla bir heybet sayınlığına ulaştırmasını bilmiş Nazım'a Türkiye'de duyulan yaygın ve ortak saygıya karalama ve düzmeceleceği çürütülmesi, tahrip edilmesine gelmişti. Milliyet bu "büyük" görevi ön laydı de-senlenmiştir. İdeolojik hedef mevzileri çeşitlenmiştir:

Kitlelerde "parti" düşüncesi de-jenerer edilmektedir! "Devrimci"lik kavramı dejenere edilmektedir! Anti emperyalist, anti faşist mücadeleinin özü dejenere edilmektedir! Ekonomik, sendikal örgü lenmenin işle-

rilaydı, şimdiye halk çoktaan almıştı...
Burjuvazinin soğuk yaması rolüne içler acısı uyum gösteren "lerici" kalem ve görüş sahipleri CHP'ye birazcık küsnüşlerdi!...

Zamların uygulamaya geçirilmesiyle birlikte tepeden tırnağa bütün fiyatlar kıpırdamaya başladı. Emekçilerin konuştuğu başlıca konu bu oldu. Bu arada Başbakan Ecevit yaptığı açıklamada Memur gelirlerinin artırılacağına ilişkin bir vaadde bulundu.

Memur maaşları artırılacaktır. Ama nasıl, ne zaman? Maliye Bakanlığının formülü pek sevimiş bir şekilde açıkladı. Memurlara verilen "Yakacak zammı" kaldırılacak yerine memurlara "Hayat pahalılığı tazminatı" adı altında bir ödeme yapılacaktır. Tabii iki ödeme arasında da bir makul fark sağlanacağına çalışılıyordu...

Geçmiş uygulamalara bakılırsa pahalılık iki kez kamçulanacaktır. Petrol ürünlerine ve şekere yapılan zamlar zaten kontrolü sağlanamayan piyasada fiyatlar yükseltmektedir. Ondan sonra hükümetin "Hayat pahalılığı tazminatı" yasa tasarısını meclisten geçirmesine sıra gelecektir. En iyimsir süre ile iki ayda bu yasa meclisten geçince de piyasaya ikinci bir zam istahı daha şırınga edilecektir.

Kaldı ki, sabit gelirlerinin bu konuda acı bir deneyi de vardır. Hükümetin geçtiği Mart ayında hazırlanan vergi tasarıyla emekçilerin vergi miktarını azaltacağına açıklanmış, fiyatlar yasayı beklemekten aradaki farkı kapatmıştı. Sonra da vergi tasarı meclisten çıkmıştı...

Ecevit hükümeti önizindeki hafta içinde Meclis onaylandıktan sonra toplu olarak değiştirilmesine bel bağlanmaktadır. Çünkü mevcut içticilikle vergi yasaının çıkması olanak içinde değildir...

BAZI "YEŞİL İŞİK" HABERLERİ

Türkiye dış para kuruluşlarının direktif ve manyetine itil-

ikçe bazı yerli ışık haberleri de gelmeğe başladı.

IMF kredisinin ikinci dilimi 22 Eylül'de serbest bırakılacaktır. ABD senatosu, Türkiye'ye uygulanacak ambargonun kaldırılmasını öngören metni de içeren dış yardım tasarısını onaylamıştı. Federal Almanya ile önemli bir borç erтелеme anlaşması imzalandı. Japonya'nın da aynı konuda bir anlaşış göstereceği olasılığı kuvvetlendi.

Ecevit hükümeti üzerindeki dış desteğin pekiştirilmesine ilişkin bu göstergeler, Türkiye'nin politik yönden daha da emperyalist ağıldığına kanıtları oluşturmaktadır.

Bu olgunun iş politikaya yansınması ise AP Genel Başkanı Süleyman Demirel'in sık sık düzenlediği basın toplantılarında dile getirdiği görüşlere de bellidir. Demirel iç ve dış büyük sermaye kara odaklarının bir süredir mevcut hükümetle iş yapmak niyeti ve kararında olduğunu anlatmıştır.

Bunun için de, tüm olanakların seferber edilmesi halinde bile yeni bir MC organizasyonuna olanak olmadığına bilmektedir. Bu konuda MHP ve MSP'den bir hayli eleştirisi alan Demirel, soldan arındırılmış bir CHP'nin mümkün olduğunca kendi oyun alanı içine çekilecek yprabılmasına oynamaktadır.

Burjuvazinin ekonomik yönden böylesine bunalmış ve sıkıntılı bir döneminde uygulamaya soktuğu politik iranevralar ise

son derece gelişkindir. MHP ile Maoçuluğun tahrip alanlarının kadosrosunda ve birbirini tamamlayan işlemlerde kullanılması gösterilen ustalık pratik olarak burjuvaziye avantajlar sağlamaktadır. Beri yanda çeşitli boy ve boyalar altında provokasyon malmeleriyle mayınlandı alanları sosyalist hareket aleyhine alabilirdiğince genişletmeğe çabalanmaktadır. Bir başka anlatımla emekçi kitlelerin nesnel konumlarıyla öznel durumları arasındaki farkın artırılması en azından dondurulması yönünde politik ve ideolojik saldırsını her gün biraz daha artırmaktadır.

GERÇEKLER 15 YIL ÖNCE DİLE GETİRİLMİŞTİ

Karşıda Türkiye İşçi Partisi vardır. Kapalı kapılardan "yazarsak erdeğersiz olur", "adından söz edipsek propaganda olur" diyerek gözlenen Türkiye İşçi Partisi "tehlike"nin ta kendisidir!

TİP'in 1,5 yıl önceden çizdiği "önizindeki dönem" tablosu şöyledir:

"Bir takım zamlar, örneğin, devlet fabrikalarının ürettiği mallara ve petrole zamlar yapılması kaçınılmazdır. Büyük bir devallasyon da geliyor. Türk parasının değeri düşürülecektir. Hem yabancı dış kuruluşlar, hem de yerli büyük sermaye bunu istiyor. Zamlar ve paranın değerinin düşürülmesi demek, tüm fiyatların daha da hızla yükselmesi, halk kitlelerinin geçim sıkıntısının daha da şiddetlenmesi demektir..."

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran 24 Mayıs 1977 günü akşamı Türkiye radyosunda yaptığı seçim konuşmasında şöyle diyor:

"On milyonların yoksulluğu sayesinde birliklerine varlık, kollarına kır katıblı lenler, çalışanların pahalılık, işsizlik yükü altında ezilmesinden çıkarı olanlar bu durumun böyle sürüp gitmesini istedikleri için sokaklarda, meydanlarda cinayet işlenmektedir. İşçilerin, emekçilerin, yurtseverlerin daha bilinçli, daha örgütlü, daha güçlü hale gelmemesi için demokratik kuruluşlara karşı baskı ve terör uygulanmaktadır. İşçileri, sömürücüliğe ve emperyalizme karşı tek bir yumruk olmalarını alıkoymak için irkeç, gönen milliyetçi, baskıcı bir politika izlenmektedir..."

Boran'ın bu sözleri, "Sosyalistler uzak görüşlülükler demek ve dedirnetmek için bir kez daha tekrarlanmıştır" deyip sayılardır.

İşçi sınıfını bilimsel sosyalist partisinin en karışık ortam ve koşullarda dahi emekçi kitlelere en gerçekçi ufkuları göstermesindeki ve "Kurtuluş Çark Başak" demesindeki ve bu hedefine örgütlenmesindeki tehlikenin olabildiğince farkındadır burjuvazi.

Türk Atlantik Derneği Semineri

NATO'YA GÜVENCE VERMEK KAYACAN' A DÜŞTÜ

Türk Atlantik Antlaşması Derneği, geçtiğimiz hafta Çeşme'de "Türkiye ve Nato Yeni bir değerlendirme" adlı bir seminer düzenledi. Bu seminere, Cento Genel Sekreteri Kamuran Gürün, CHP Ankara Milletvekili ve Deniz Kuvvetleri Eski Komutanı Emekli Oramiral Kemal Kayacan ile AP Bitlis Senatörü Kamran İnan konuşmacı olarak katıldı. Millet Meclisi Başkanı Cahit Karakaş ise, semineri konuklar arasında izliyordu.

Çok kişinin "nerden çıktı bu demek?" sorusunu sormaktan kendini alamadığı Türk Atlantik Antlaşması Derneği'nin hazırladığı seminerin gözlerden kaçmayan amacı Türkiye'nin ekonomik darboğazlarını aşabilmesi için yol göstericilik görevini üstlenmesiydi. Emperyalizmin baş ekonomik örgütü olan Uluslararası Para Fonu'nun dayatılmasına boyun eğen Ecevit hükümeti, finansman açığını kapayabilmek için şimdi de NATO'nun üye ülkelere yardımını içeren 2. maddesinden nreket umuyordu.

Toplantının baş oyuncusu Cento Genel Sekreteri Kamuran Gürün, CHP'li Emekli Amiral aracılığıyla Ecevit hükümetine, "NATO'ya daha sıkı sarılın, NATO Antlaşması'nın 2. maddesine göre bu pakta üye ülkelere yardım alabilirsiniz" öğütüyle akıl hocalığını üstlenmişti.

Tekelci sermayenin yıllardır reklamını yaptığı bir CHP-AP hükümeti için, içte ve dışta CHP ve hükümetle dirsek temasına geçirtilen AP Bitlis Senatörü Kamran İnan'da, Cento Genel Sekreteri Gürün'ün önerilerine olumlu not veriyordu. En doğru yolun, Amerika'ya kızıp NATO'da kalmak olduğunu gösteriyordu.

Semineri düzenleyen Dernek başkanı Muharrem Nuri Birgi ise görüşünü "NATO'dan çıkmak, onun askeri entegrasyonundan ayrılmak; imama kızıp oruç bozmak olur" şeklinde özetledi.

CHP'li Emekli Amiral Kemal Kayacan'da, Başbakanı Bülent Ecevit'in daha geçtiğimiz aylarda Sovyetler Birliği'ne giderek burada bir "siyasal belge" imzaladığını unutup, dünyanın bu ilk sosyalist ülkesine ağzına geleni söylüyordu. Kayacan neler demiyordu ki:

"Türkiye'yi Atlantik İttifakına girmeye zorlayan nedenin Sovyet tehdidine ve muhtemel saldırısına karşı ülkenin savunulmasında diğer üye ülkelerin gücünden ve özellikle ABD'nin niçikleşmişiyinden yararlanmak olduğu malumdur.

"Amaçları uğrunda Türkiye'yi engel gören Sovyetler Birliği, ittifaka girdiğimiz Şubat 1952 yılından beri bu emeline ulaşamamıştır. Bunun nedeni Türkiye'nin yurdunu savunma kararlılığı kadar NATO ittifakının caydırıcı gücünden ro yonadığı bir gerçektir"

"... Kurulduğundan bu yana NATO sahasına Sovyetlerin herhangi bir tecavüze bulunmayışı, bu kolektif savunma örgütünün amacını ne kadar güçlü şekilde yerine getirdiğinin ispatıdır. Buna rağmen Sovyetler Birliği'nin geleneksel emelleri değişmemiştir. İmkan bulduğutakdirde amacını tahakkuk ettirmeye çalışacaktır. İl. Dünya harbinden sonra askeri yönden güçlenmesi ve başta Akdeniz olarak dünya denizlerinde güçlü donanmalar gezdirmesi buna delildir..."

"... ABD ve NATO, Sovyetler Birliğini kendi bölgesinde hapsedmeye ve yayılmasını çeşitli stratejik boğazlar ve ülkelerle önlemeye çalışmaktadır. Bu düşünce ile kenar kuşak ülkeleri stratejisinin uygulamasına koymuş bulunmaktadır. Türkiye bu ülkelerin en hayati noktasını teşkil etmektedir. Türkiye'nin Batı Bloku içinde bulunması Sovyetlerin Orta Doğu ve Kuzey Afrika'yı nüfuzu altına almasını zorlaştırır. Bu nedenle ABD bu stratejiye Türkiye'ye ayrı bir değer vermek zorundadır."

Sovyetler Birliği'yle bir siyasal belge imzalanmasından bu kadar kısa bir süre sonra CHP Milletvekili emekli Amiral'ın ağzından Sovyetler Birliği'nin "dünya barışının baş tehlikesi" ilan edilmesi bir raslantı değildi. Emperyalist ekonomi kuruluşlarının mal desteğinden sonra, şimdi de NATO'nun Türkiye'ye ekonomik katkısının alınmasına çalışılıyordu. Yürüyüşü birkaç kez belirtildiği gibi, başta NATO olmak üzere emperyalizmin bu desteği sağlamak için öne sürdüğü temel koşul, sosyalist ülkelere geliştirilen ilişkilerin dondurulmasıydı. İşte, NATO'nun ekonomiyi musluklarını zorlamak için düzenlenen Çeşme toplantısında, emekli Amiral'de, anti-sovyetizmin diri tutulacağı konusunda NATO merkezlerine güvence verme işle-i düşüyordu.

ve hedefini dejenerer edilmektedir! Demokratik kitle örgütlenmesi ve işlevleri dejenerer edilmektedir! Sloganlar dejenerer edilmektedir! Her şey!...

Sola açık kitlelerin yitimsel potansiyeli karamsarlık ve inancsızlık uçurumlarıyla bölünmüş, dağıtılmıştır!

İşte "Solun bölünmüşlüğü" sâhahinun çekiciliği de buradan ileri gelmektedir. Milliyet bayyazarının da son dönemede "Solun bölünmüşlüğüne" göz yaşlı dökmesi boğuna değildir.

Böylesine ideolojik bir saldırsın beslediği ve burjuvazinin hayat ağacına uzanan kollar da işte Maoçuluk, işte cuntacılık, işte göşim, işte maceracılık, işte her boytan sapkınlıktır... Burjuvazinin "sol" vitrinini böylesine süsüdü.

"Nazım'ın Son Yılları" adını taşıyan karalamayla görüşilen maldırım ideolojik özü farklı değildir.

Vatan hainliği pazara çıkması burjuvazi için Nazım'a "vatan haini" demeni artık ne bizi, ne de, ne bir yararı, hepsinden önce inandırıcılığı yoktur.

Türkiye'yi NATO'larla, AET'lerle, IMF ve Dünya Bankalarıyla Amerikan patronajındaki emperyalizme peşleş çeken burjuvazi "Nazım vatanına ihanet etti." dese, sularına tokunur.

Ama ne denli incelikli, ne denli hissiyolüncü olursa olsun Türkiye ve dünya işçi sınıfının safi Nazım'ı ve onun şahsında sosyalist sistemin kudretini, saygılılığını yalan ve dolanla zedelemenin olanığı da yoktur ve olmayacaktır.

"Nazım'ın Son Yılları" adlı provokasyon hedefine ulaşamayacaktır.

Geriyse jurnal emafiligi Şevket Süreyya'lar, Vedat Nedim Tör'ler geleceği kalmaktadır. Fransa'da Andre Gide'lerin, İtalya'da Ignazio Silone'lerin kullanan başka nasal çinlayacaktır?

Peki, "Nazım Hikmet'in Son Yılları"nın emafine ne kalacaktır? Ölmüş Nazım'ın bir eski provokatöre yönelttiği hoşgörü: "Ben kuzubilir miyim sana? Sen bilirsün ki benim adetim değildir bir poeta tatarına bir emir kuluna sövmek, e fendiğine kızıp uşağını dövmek!.. Sen de bilirsün ki, jurnal emafisi, senin gibiler tutulup kulaklarından birer birer teğir ediliyor..."

Hericilim, demokrasizimini kendii elyke ipe takan ve kendii iskemlemesine kendisi tekme atan bir eski Mabut Umum Müdürü, İnan Sabri Çağlayangil ile başlatıldığı pazırilığı Abdi İpekçi ile tamamlayıp burjuvazinin masasına fatıra etti.

AET'nin son kararı: çok olumlu bir ambargo daha

Avrupa Ekonomik Topluluğu, geçtiğimiz hafta, Türkiye'nin İngiltere'ye yıl sonuna kadar pamuk ipliği ihracatını durdurması yolunda bir karar aldı. Bu konuda istek İngiltere'den gelmişti. İngiltere, Türkiye'nin kendisine yılda ancak 3 bin ton pamuk ipliği ihraç edebileceğini, oysa bu yılın ilk 7 ayında kotayı aştığını söylüyordu. Bu, İngiliz tekstil sanayii için olumsuz bir gelişmeydi ve önüne geçilmesi gerekiyordu. İngiltere bu gerekçelerle AET Komisyonu'na başvurdu ve ihracatın yıl sonuna kadar durdurulmasını istedi. AET, Türkiye'nin bu konudaki görüşünü aldıktan sonra belden karar verdi: "Türkiye 31 Aralık 1978 tarihine kadar İngiltere'ye pamuk ipliği ihraç edemeyecektir."

Karar açıklandıktan sonra hükümetin tepkisi, açıklaması beklendi. Ama hükümet konuyu bilmezlikten gelip sismayı yeğledi. Bir yandan da bazı gazetecilerin kulaklarına, "aslında AET Komisyonu kararının pek de olumsuz sayılmayacağı" fısıldandı. İngiltere, T-shirt ve öteki tekstil ürünlerine de ihraç kısıtlaması getirmek istiyordu. Ama Türkiye'nin "şiddetli itirazlar" üzerine pamuk ipliğiyle yetinmek zorunda kalmıştı. Hem zaten, kota da gerçekten aşılmıştı.

Tüm bunlar, AET'yi kamuoyunun gözünde temiz çıkarmak için yapıldı. Kapitalist emperyalist sistemin tuzaklarından biri olan AET, hükümetin ve yanlılarının bir an önce girilmesi için sabırsızlandıkları bir "ortaklık"tı. Hükümet, AET Komisyonu ne karar alsın, buna halkın tepkisine yol açacak biçimde karşılık veremedi. "Öyleyse, niye giriyorsun?" diye soruldu. Karardan en çok zarar görecektik üniteleri ihracatçıları bile tepkilerini AET'ye değil, İngiltere'ye yönelttiler. Bu arada, bazı gazeteciler, mesleklerini leke sürdüren pahasına "eski bir haberi keşfedip" okurlarına sundular: AET, Yunanistan'a da Temmuz ayından bu yana aynı tavrı ve uygulamayı içindeydi. Satır aralarındaki gerekçeleri görmeyi bilenler sunları okudular: "AET Türkiye'nin dostu- lar", ortağıdır. Türkiye düşmanı falan sanmayınız. Bakın, ezeli ve ebedi düşmanımız Yunanistan'a da, üstelik Temmuz'da da, nieler yapıyorlar!..."

AET kurulduğundan bu yana gelip geçen tüm Türk hükümetlerinin, topluluğa katılmak konusunda "samimi ve kararlı" olduklarını, "Türkiye-AET ilişkileri" adlı AET yayını seçtiler. Söz konusu yayında ilişki- ler, "Türkiye'nin Avrupa ile bütünüleşmesi" olarak nitelendirildi. Gerçekten de hükümetlerin, bu arada Ecevit hükümetinin, yıllardır, girdiğimiz zaman tam bir "Avrupa ülkesi" olduğumuzu ilan ettikleri AET, özellikle şu aşamada kötülenemezdi.

ZAMLAR CHP'NİN ULUSLARARASI PARA FONU'NDAN ONAYLI "İSTIKRAR PROGRAMI"NIN TEMEL TAŞLARI ARASINDA YER ALIYOR.

ZAMLARLA FİYAT ARTIŞLARININ DAHA YÜKSEK BİR DÜZEYDE DURDURULMASI, KAPİTALİZMİN ENFLASYONA KARŞI MÜCADELE YÖNTEMLERİNİN ÖNDE GELENLERİNDEN.

ZAMLAR KAPİTALİST BİRİKİM İÇİN ZORUNLUDUR

Yusuf DOĞAN

Ecevit Hükümeti, ekonomiyi mevcut bunalımdan çıkartıp esenliğe ulaştırma iddiasıyla kuruldu. Bu amaçla, Uluslararası Para Fonu'nun "onayını" ve "mali desteğini" taşıyan bir istikrar programı yürürlüğe ko- yuldu.

İstikrar programı, en büyük önceliği, kamu kesiminin iç ve dış borçlanmalarının azaltılmasına tanyor. Bunun için, kamu ekonomik işletmelerinin ürettiği mal ve hizmetlerin fiyatları ile destekleme alımlarının "gerçekçi" ölçülere göre saptanması öngörüldü.

Petrol ürünleri ile seker fiyatlarına yapılan son zam, bu çerçevede gelişen bir olay. Ancak bu noktaya geliş, beklenmeyen bir gelişme değil. Ne bugün için, ne de yıllar öncesi için.

Bugün için, Uluslararası Para Fonu'ndan ikinci kredi diliminin kullanılmasına ilişkin sorunların üzerinde durmak gerekir. Günlük basına yansyanların aksine, ilişki derecede kopukluk söz konusu olmadı. Buna karşın, yaklaşık 50 milyon dolarlık kredinin Türkiye'ye kullanılması geciktirildi. Bu arada Para Fonu'nun, kamuoyuna yakından taranan uzmanları, kamu işletmelerinin "kaynak yaratan" kuruluş haline dönüştürülmesi gerektiğini belirttiler. Batı kapitalizminin en önemli araçlarından biri olan Fon'un bu konuda, kuşkusuz yapsal bir yaklaşımı yoktur. Zam önerdi ve sonuç aldı.

HAZIRLANAN "İSTIKRAR" PROGRAMLARI

Bugünden yıllar öncesine dönerken, 1973 yılının yazı hatırlanmalı. 1973 yılının yazında Devlet Planlama Teşkilatı, 1974 yılı programının ilkelerini saptadı. Programın bugünküne benzer bir istikrar programına dayandırılması kararlaştırıldı. Seçimler sonunda, AP mahale- ferde, CHP ise MSP ile birlikte iktidara yerleşti.

CHP, o günü koşullarda, bu istikrar programının yükünü üzerine almı. Bir istikrar programının güçlü ve en azından yasal seçim tarihine kadar iktidarda kalacak bir parti tarafından üstlenilebileceği bilinirdi.

Yıllardan beri gündemde olan istikrar programının bugün

yürürlüğe konulmasında, kuşkusuz CHP'nin iktidarda kalacağına olan inancı temel etmen. Bu inanca ve 1980 yılının ikinci yarısında yeniden seçim ekonomisine dönülebileceği beklentisiyle, zam kararları alınabiliyor. Deniz Baykal örneğinde olduğu gibi, "ciddi" dayanakları bulunmayan direnmeler, eninde sonunda aşılabiliyor.

Uygulanan istikrar programı, bu programın doğrultusunda alınan zam kararları, sorulara kapitalist yöntemlerle çözüm arandıkça kaçınılmaz oluyor. Kapitalizm ve yapıları ve olarak alındığında başka bir amaç düşülemiyor.

Bu konuda, 12 Mart 1976 günü kaleme alınan "Akaryakıt Zamları Gündemide" başlıklı yazı ilginç bir örnek. Yazı, CHP tarafından Petrol Ofisi Genel Müdürlüğüne getirilmiş olan Mustafa Özyürek tarafından Cumhuriyet Gazetesinde yayınlanmış.

Bütçe, Akaryakıt İstikrar Fonu açıkları karşılayacak hiç bir ödenğin bulunmadığından, zammın zorunluluğundan bahsedilen yazıda, MC ortaklığına akaryakıt zam yapılması gerektiğini söylemiş eleştiriyor. Şöyle:

"Hükümet adına birkaç kez akaryakıt zam yapılmayacağı kamuoyuna açıklanmış, fakat zam yapılmaması ile doğacak açığı karşılayabilecek hiç bir tutarı ve uygulanabilir çare bu güne kadar belirtilmemiştir. Bi- linen ekonomik bir gerçek ki satış fiyatları gerçek maliyetlerin altında kaldığından, ya satış fiyatları artırılır ya da satış fiyatları ile gerçek maliyetler arasındaki farklar Hazine tarafından subsanvasyon yoluyla karşılanır.

Hükümet bugünkü tutumu ile "ne zam, ne subsanvasyon" diyerek petrol ve akaryakıt fiyatlarını durdurma yoluna gitmiş görünmektedir. Doğrudan hükümetin kararı ile çözümlenecek bir konuda uzun süre hareketiz kalma olanağı yoktur. Bu kararsızlık ekonomide dengesiizlik ve ulusal petrol kuruluşlarında, içinden çıkılmaz mali sorunlar yaratmıştır, her geçen gün, saklanması mümkün bir şekilde ortaya çıkmaktadır."

Son zamlarda, TRT'nin kendisinden aldığı bilgiye göre açık-

Emperyatme bağımlı geri kapitalist işleyişin kaçınılmaz sonucu olan zamlar, bunalımın faturasını emerkî halkın sırtına yüklemeli gilevini görüyor.

ladığı Mustafa Özyürek devam ediyor:

"Subsanvasyon için gerekli çareler, 1976 bütçesinde öngörülmeye göre, gerçekçi bir yaklaşımla, fiyat ayarlaması sorununun gündeme getirmek ve hangi ürüne ne oranda zam yapılacağına ekonomik sonuçlarıyla birlikte gecikmeden kararlaştırmak gerekmektedir. Uygulanacak zam oranlarını akaryakıt çeşitlerine göre farklılaştırarak, ekonomik gelişmeye yapacağı olumsuz etkisini ve dar gelirli halk kitlelerine binecek yüklerini en düşük düzeyde indirmek olanağı vardır."

PAZAR SORUNU TAM BİR ÇIKMAZ İÇİNDE

Türkiye'de, kapitalist ekonomi, kendi doğal ve eşit olmayan gelişme sürecini sürdürüyor. Sanayi ve özellikle tüketim sanayii, ekonomik ve politik yapıdaki ağırlığını artırıyor. Ancak, sermayenin döviz ve finansman sorunlarına yeni açılımlar sağlayacak pazar sorununun çözümü tam bir çıkmaz içine giriyor.

Ecevit Hükümeti, Türkiye kapitalizminin içinde yaşadığı, bu bunalımdan çıkartmak için, dış pazarlara açılmam kaçınılmazlığını anlamış görünüyor. Bir başka anlaşılın ise, pazar sorununu çözümünün birikim sorununun çözümüne bağlı olduğu.

Gerçekten, Türkiye kapitalizminin bugünkü aşamasında birikim ve yatırım düzeyinin önemli boyutlara çıkartılmadan yeni pazarlar bulunması olanağı-

sız. Olanaksızlık, bir yanıyla ilen sanayi ülkelerinin mallarına rekabet zorunluluğundan doğuyor. Öteki yanıyla ise, ekonomik işletme ölçeğinin büyümesi olmasa ve sanayileşme bocalarının belirli bir bütünlük içinde daha geniş kapsama ele alınması gerekliliğinden.

Buysa, birikim düzeyinin artırılması ve sanayie aktarılması içeriyor. Enflasyonun körüklenmesi, zamma dayalı bir fiyat politikası izlenmesi ve vergilerin artırılması bütünüyle bu amaca yönelik girişimler.

1970'li yıllardan bugüne değin birikim için yalnızca enflasyon körüklendi. Ecevit Hükümeti göreve başluyunca değin birikim sorununa, tekelci eğilimlerden güçlenen bir enflasyon politikası dışında çözüm getiremedi.

Bugün ise, CHP'nin istikrar programında, enflasyonun yerini, zamlar ile vergi düzenlemeleri almış görünüyor. Bu nedenle, yapılan zamların enflasyonu durdurmaya yarayacağından söz ediyor. Bunun, Süleyman Demirel'in, "İki artı iki eder dört. Bir malın fiyatı artmışsa fiyatlar artmış olur" mantığıyla yadsınmayacağı açık. Zamlarla, fiyatlardaki sürekliliği eğilimin üst düzeyde de olsa kontrol altına alınması, kısıtlama para politikalarının yanı sıra, kapitalist iktisatçıların enflasyona karşı mücadelede bugüne değin bulabildikleri en geçerli yöntemlerdendir. Zamlar, kitlelere yükü bakımından enflasyondan hiç bir farkı olmasa da birlikte, bu da kapitalizmin bir yöntemi.

Maden-İş yöneticilerinin politikası bozguncuların işine yarıyor

Selim MAHMUTOĞLU

DISK'e bağlı Maden-İş Sendikası Genel Yürütme Kurulu, Silahtarğa 14. Bölge Temsilcisi Celal Alçinkaya'nın da Bölge Temsilciliğini geçtiğimiz hafta içinde kaldırdı. Alçinkaya görevden alınan ilk bölge temsilcisi değil. Son yıllarda seçilme görevine gelmiş pek çok bölge temsilcisi sendika üst yönetimine görevden alınmışlardır. İşçiler tarafından seçilerek görevlendirilmiş ve daha sonra sendika üst yönetimine görevden alınanlar yalnız bölge temsilcileri değil. Aynı zamanda yüzlerce işyeri Baştemsilcisi, temsilcisi, ünite temsilcisi ve lokal yönetim kurulu üyeleri de sendika üst yönetimine görevden alınmışlardır. Alınmaktan da öte ya disiplin kurulluna verilerek sendika üyeliğinden ihraç ettiler ya da işveren ile anlaşarak işten atıldılar. Bu nedenle Alçinkaya'nın bölge temsilciliğinin sendika üst yönetirince kaldırılması insanı pek şaşırtmıyor. Ama sendika üst yönetiminin, Maden-İş'i nereye götürmek istediği her geçen gün daha net olarak ortaya çıkıyor. Bir başka deyişle, bugün Maden-İş'te kümeleşmiş eski DISK üst yönetimi zihniyetinin sendikacılık anlayışı ve "hilerlemedici" her geçen gün daha da somutlanıyor.

ANTİDEMOKRATİK UYGULAMALAR BURJUVAZİNİN İŞİNE YARAR

Sendikalarda ve diğer demokratik kitle örgütlerinde kendisi gibi düşüncemeyenleri ihraç etmek, demokratik kurallar içinde yürütülen muhalefet hareketlerini antidemokratik yöntemlerle susturmak, örgütü dışına atmak ve böylece yönetimi tabanın çoğunluğuna rağmen elinde tutmak örgütlerin zayıflaması, gerilemesi, bölünmesi sonucunu doğurur. Burjuvaziye hizmet edilmiş olunur. Bugün Maden-İş yönetimi böyle bir politika izlemektedir. Bu nedenle her geçen gün etkinliğini, saygınlığını yitirmekte, üye sayısı her geçen gün azalmaktadır. Otuz yıl aşkın mücadele tarihinde, Kavel Devri, Sarıçane Mitingi, Türk Demir Döküm İşgali, 15-16 Haziran Direnişi ve daha bir çok işçi sınıfı tarihine alın harflerle yazılmış eylemlere damgasını vurmuş, sınıf mücadelesinde en saf ta, yiğit, deneyli, mücadelecilerle sahip bir örgütün bugün böyle bir süreç işine girmesi kendiliğinden olamamıştır. Bu durum burjuvazinin işçi emekçi örgütleri üzerindeki hesapları ile her ne pahasına olursa olsun örgüt yönetimine kalmak isteyenlerin izledikleri politikadan birbi-

riyle çıkışması sonucu olduğunu daha önce yazdık ve söyledik. Bugün, şimdiki kadar yazıp söylediklerimizden bir kere daha doğrulanmasıyla birlikte üzerinde durulması ve çok dikkatli olunması gereken bir başka görev ortaya çıkmıştır. Bugün üzerinde durulması gereken de budur.

KARARLARIN ALINMASINA KATILMAYANLAR, UYGULAMASINA DA KATILMAZLAR

Kararların oluşmasına katılmayan, yönetime talip olma ve yöneticileri seçme hakları kısıtlanan kitle, anti-demokratik yöntemlerle örgütü ele geçirilene uyumaz, bu sahte yönetimler aldıkları kararların uygulanmasına da katılmaz.

Celal Alçinkaya Maden-İş sendikasının 1950 yılından beri tam 28 yıllık üyesi. Alçinkaya bir yıl önceye kadar fabrika işçisiydi. Sendikadan hiç bir ücret almıyordu. 15 yıldan beri sendika Baştemsilciliği, Genel Yönetim kurul üyeliği ve bölge temsilciliği gibi görevleri amatör olarak sürdürdü. Alçinkaya'nın bölge temsilciliğini profesyonel olarak sürdürmeye başlaması sendika üst yönetiminin olayın sonucu oldu "Ya profesyonel olarak bu görevi sürdürürsün, ya dışarıya ederden" Burada amaç Alçinkaya'yı tabandan koparmaktır. Ancak bunu başaramadılar. Alçinkaya "Si-

lahtarğa çukurunda" büyümüş gerçek bir proleter Eksikler, yanlışları çok olmuştur ama hiç bir zaman bilinçli olarak işçi sınıfına ihanet etmemiş, örgüt düşmanlığı yapmamıştır. Bunu başta Silahtarğa'da çalışan işçiler olmak üzere Maden-İş tabanındaki işçiler çok iyi bilmektedir.

Bu nedenle Maden-İş üst yönetiminin aldığı bu karara başta Türk Demir Döküm, Rabak, Sungurlar, Elektrometal ve Estas işçileri olmak üzere silahtarğa'daki hiç bir fabrikanın işçileri uymazlar. Maden-İş yönetiminin atadığı yeni "Bölge Temsilcisi"ni tanımazlar. Nitekim fabrikalarda işçiler kendi aralarında imza toplayarak, temsilciler genel merkeze telgraflar çekerek bu durumu protesto etmeye başlamışlardır. Ve eylemlerin bu kadarla sınırlı kalmayacağı çok net olarak görülmektedir.

SILAHTARĞA İŞÇİLERİ BU MUCADELEYE YALNIZ DEĞİLDİR

Maden-İş yönetiminin anti-demokratik uygulamaları elinde hıyakmayan bir kaç kişinin sendikayı kendi dar grup çıkarları için kullanmasına, geniş işçi kitlelerini güdülecek bir yönün olarak görün anlaşırlarına karşı tabandan gelen tepki, yalnız "Silahtarğa bölgesinde çalışan işçiler ile sınırlı değildir. Benzer tepkiler, başta Bursa, Antalya, Ereğli, Kartal, Kayseri ve Levent olmak üzere Maden-İş'e bağlı tüm bölgelerde doruk noktasına varmıştır.

Şu anda Maden-İş üst yönetiminin hala sendikamız başında kalabilmesinin hemen hemen bütün şartları ortadan kalkmıştır. Artık tüzüğün demokratik olmayan hükümlerini uygulamak ile işverenlere alışmış muhalif işçiler işten atılmak veya atılmakla tehdit etmekle bile bu yönetim işbaşında kalabilmeyi sağlayamaz. Bu yönetimin işbaşında kalabilmesinin yalnız bir şartı kalmıştır. O da sendika tabanındaki, özellikle Silahtarğa bölgesindeki, Mao'culuğun her boy ve soyundan bireysel teröristlere kadar uzanan bazı sorumsuz unsurların tek tek bile olsa var olmasıdır. Bu yönetimin işbaşında kalabilmesinin şu anda görünene tek "güvencesi" bunlardır. Bu sorumsuz unsurlar dün de bugün de genel olarak ilericiler sendikal hareketi özel olarak da Maden-İş sendikasını bilmek, parçalamak için ellerinden geleni ardına koymamışlardır, koy-

MADEN-İŞ YÖNETİMİ
GEÇTİĞİMİZ HAFTA
BİR BÖLGE
TEMSİLCİLİĞİNİ
DAHA İPTAL ETTİ.
SILAHTARĞA 14.
BÖLGE TEMSİLCİSİ
CELAL
ALÇINKAYA'NIN
TEMSİLCİLİĞİ
KALDIRILDI.
SILAHTARĞA'DA
FABRİKALARDA
İŞÇİLER KENDİ
ARALARINDA İMZA
TOPLAYARAK,
TEMSİLCİLER GENEL
MERKEZE TELGRAF
ÇEKEREK
BU DURUMU
PROTESTO ETMEYE
BAŞLADILAR.
EYLEMLERİN
BU KADARLA
KALMAYACAĞI
ÇOK NET
OLARAK
GÖRÜLMEKTE

mamaktadırlar da. Bugün Silahtarğa somutunda yarı örgütlenme, "başımız" sendika kurma veya Ereğli'de kurulum bulunan Devrimci Maden-İş'in bir şubesi açma gibi yanlış, ters bir hareketin başını çekmekte olduklarıdır. İşçiler sendikaya karşı kıskırtılmak, örgütün birliğini, bütünlüğünü özacak eylemlere itmek istemedikleri. Sendika üst yönetimi de bugüne kadar bunların bu ayrılıklı, bölücü tavırlarından çok yararlanmıştır. Her ilericiler, demokrat işçileri, sosyalist işçileri Mao'culuğa suçlamış, ilericiler, demokrat sosyalist işçilerin örgütün birlik ve bütünlüğünü düşünen sürdürdükleri demokratik muhalefetinin böyle suçlayarak, bu taktikle bastırırıyor işi edinmiştir. Sözde Mao'culuğa karşı olan sendika üst yönetimi her davranışıyla, izlediği her politikayla sonuçta bu sapkın akımların ekmeğine yağ sürmekten başka bir şey yapmamıştır. Bu sorumsuz unsurlar bugün bölgede gelişen demokratik muhalefeti doğru rayından saptırmış, sonuç almaması ve örgütün yara alması için her türlü oyun, provokasyonu tezgahlamak isteyeceklerdir. Bunlara fırsat vermedik demek bu yönetimin işbaşında kal-

mam demektir ki yönetimin de, burjuvazinin de istediği budur. Ancak bu böyle olmayacaktır. Bunun böyle olmayacağını kanıtı başta Silahtarğa işçileri olmak üzere tüm Maden-İş üyelerinin Mao'culara da bugünkü üst yönetime de olan olağanüstü tepkileridir. Örgütlerine olan bağlılıklarıdır.

MADEN-İŞ ÜYELERİ BU MUCADELEYE BAŞARIYLA SONUÇLANDIRACAKLARDIR

Sendikaları politik örgütlerin yerine koymak, somut ekonomik, demokratik görevleri arkaya atarak, genel politik mücadele heflerini öne sürmek örgütleri daraltıcı, demokrasi mücadelesini zayıflatıcı yanlış bir anlayıştır. Üyelerinin yaşam koşullarını iyileştirmek için daha ileri sözleşmeler yapmak uğruna mücadele etmeyen sendika yönetimleri tabanlarından koparılır. Üyeleri emperyalizme ve faşizme karşı mücadeleye sokamazlar. Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm mücadelesinde üzerlerine düşen görevi yerine getiremezler. Örgütsel bütünlük sağlanıp korunamaz. Örgütsel bütünlüğün sağlanması ve korunmasının temel koşulu örgüt için demokrasinin olmasıdır. Yönetimi eline geçirmiş bir grupun "merkeziyetçilik" adına tabanın sesine kulaklarını tıkayıp her türlü anti-demokratik yönetime başvurmasına da, sorumsuz grupların "muhalefet" adına örgütsel bütünlüğü ve merkezi tanınmayan başına buyruk davranışları da örgütü geliştirmez, güçlendirir. Tersine getirirler; dağılma yolu olma sürecine sokar. İşkolunun niteliği, üyelerinin deneyliliği, mücadeleciliği ve kararlılığı, Maden-İş sendikasını böylesi bir sona, yok olmağa getirmekten alıkoymak, çok önemli bir güvencedir.

Maden-İş üyeleri örgütü geliştirip, güçlendirmeyen tersine getirilen işçi kitlelerini güdülecek bir yönün gibi görün bugünkü bu üst yönetimi değiştirmek için başlatılmaları mücadeleyi mutlak başarıyla sonuçlandırabileceklerdir. Maden-İş üyeleri bu yönetimin yerine ilericiler, demokrat ve sosyalist işçileri, politik görüşleri birbirlerinden ayrı da olsa birbirlerine tahammül edecek, birlikte çalışabilecek işçileri sendika üst yönetimi getirmeye başaracaklardır. Maden-İş üyeleri bugün kadar olduğu gibi bu mücadelede de diğer işkollarında çalışan sınıf kardeşlerine örnek olacaklardır.

TÜRK-İŞ'DE ERKEN KONGRE HAZIRLIĞI YAPILIYOR

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (Türk-İş) yeni gelişmelere gebe görünüyor 1979 yılı içinde erken Genel Kurula gitmek için çalışmalar sürdürülüyor. Bu konuda karar almaya yetkili olan Türk-İş Yönetim Kurulu'nun en geç yıl sonuna kadar toplanması bekleniyor. Geçtiğimiz günlerde gündeme gelen, fakat araya giren toplu iş sözleşmeleri nedeniyle ertelenen Yönetim Kurulu toplantısında bu konuda bir karar alındığı takdirde, Türk-İş'de önemli bazı değişiklikler bekleniyor. Yönetim Kurulu üyelerinin büyük bir kısmının artık "seçim kaybetmiş sendikacı" durumunda düşüldüğü göz önünde tutulunca kongreden sonra Türk-İş yönetiminin yepeni bir çehreye bürüneceğini tahmin etmek pek zor olmuyor. Türk-İş İcra Kurulu üyelerinin de durumları bu yeni kongre ile açıklik kazanacak.

Kontenjan Senatörünü ilinci kez elde eden Halil Tunç, önceleri Genel Başkanlığı buracağını açıklarken, şimdi ani bir karar değiştirmiş görülmüyor. Yurt dışında göreceği tedavi sonunda "sağlık durumu"da düzeleceğinden Halil Tunç'un yine Genel Başkan adayı olmasına kesin gözüyle bakılıyor.

Genel Sekreter Sadık Şide'nin işe, Seker-İş Sendikası ile Şeker Sirketi arasında imzalanmış toplu iş sözleşmesine istediği tavizleri elde ederek Türk-İş'in CHP'ye yaklaşmasına fazla ses çıkarmasına başladığı görülüyor. Sadık Şide de erkene alınacak kongrede yine Genel Sekreter adayı olacak.

Zaten iyi bir CHP'li olan ve emekliliği yaklaştığı için kendisine pek fazla ses edilmeyen Mali Sekreter Ömer Ergün'un durumunda bir değişiklik beklenmiyor. Ancak AP milletvekili ve Teşkilatlanma Sekreteri Elthem Ezgü ile Eğitim Sekreteri Kaya Özdemir artık eskisi gibi koltuklarında sağlanı oturamıyorlar. Koltukların kaybedime korkusu özellikle Kaya Özdemir'i "kiysından köşenden" toplumsal anlaşmaya karşı çıkmasına kadar götürdü. Özdemir'e göre toplumsal anlaşma ile CHP'li sendikalar iyi toplu sözleşmelerin yapılmasını AP'li sendikalar hala toplu sözleşme imzalamıyor.

Özetele Genel Kurul'un toplantımasında durumunda Türk-İş'in CHP'ye ve CHP hükümetine daha da yaklaşması bekleniyor.

TOPLUMSAL ANLAŞMA ÇİĞNENDİ (1)

Hükümet ile Türk-İş arasında varılan toplumsal anlaşmanın bir hükmü 4. Beş Yıllık Plan hazırlanmasına işçi üst örgütlerinin de katılması öngörülmekteydi. Türk-İş'in sosyal demokrat sendikaları da bunu çok olumlu bir hüküm olarak kamu adına sunuyorlardı. Ancak sendikaların görüşleri alınmadan Ecevit plan stratejisini yazarak resmi gazetedeyi yayınladı. Fakat toplumsal anlaşmayı çignememek için Türk-İş de bir de toplantı düzenlendi. Amaç önceden yayınlanan plan stratejisinin "toplumsal anlaşma çerçevesinde" Türk-İş üst kurullarına onaylatılmaktı.

"Esnek mukabele" Stratejisinin yerini "S NATO STRATEJİSİ"

N.Sadık DALYAN

Yumuşama sürecinin uluslararası ilişkilerde egemen olması ile, Amerikan emperyalizminin Vietnam'daki yenilgisi başta olmak üzere ulusal kurtuluş hareketinin başarıları, son yıllarda dünya güçler dengesinde önemli yeni değişimler meydana getirdi. Batı Avrupa'nın kapitalist ülkelerini etkisi altına alan ekonomik bunalım emperyalist ülkeler arasında çekişmelere yol açarken, Helsinki zirvesinden sonra Sovyetler Birliği'nin giriştiği güçlü baş politikası da emperyalistlerin yıllardan beri uygulamakta oldukları stratejide köklü değişimleri kaçınılmaz kılmıştı.

İşte, bu yılın ilkbahar aylarından beri, başta ABD olmak üzere emperyalist politikaların yöneticileri yeni bir stratejinin hazırlık çalışmalarını içlerinde. Gün-lük basına yansdığı kadarıyla, Helsinki zirvesinden bir yıl sonra ABD, Federal Almanya ve diğer NATO ülkelerinin sosyalist ülkeler topluluğuna karşı tutumları sertleşmeye başladı. Bu sertleşme Viyana'da yapılan Stratejik Silahların Sınırlanması (SALT) ve Belgrad'da yapılan Helsinki zirve toplantısının devamı niteliğindeki konferansta su üstüne çıktı. Emperyalist blokun bulunduğu gerekçe, Sovyetler Birliği'nde "rejim ayletları aydınları" reva görülen davranışlarıdır. Batı basınında gündelik teffrika halinde yayınlanan bu hikayelere göre, Sovyetler Birliği "ünli fizikçi" falancaya, ya da "ünli yazar" falancaya sosyalist düzene karşı oldukları gerekçesiyle "insanlık dışı" muamelelerde bulunuyordu. Emperyalist dünyanın propaganda makinesi aylarca aynı temayı işledi. Buna karşılık Sovyetler Birliği'nin, "ünli fizikçi" denilen Şçaranski'nin lise mezunu bile olmadığını konusundaki açıklamaları, bir iki satıra bile Batı ülkelerinin egemen sınıflarının basın organlarında geçmedi. Gerekçe ABD, İngiltere, Federal Almanya ve emperyalist kampın başı çeken diğer ülkeleri Sovyetler Birliği'ne karşı açık bir kampanyaya girişmişlerdi. Örneğin, ABD, Sovyetler Birliği'ne kompüter satışlarını durdurmuş, ABD'nin Avrupalı müteffikleri de Moskova Olimpiyatlarına "hür dünya" ülkelerinin katılmamasını sağlamak için büyük bir kampanya açtılar. SALT gibi, Belgrad Konferansı gibi toplantılarda ise Sovyetler Birliği'nde "insan hakları" sorunu başlıca pazarlık konusunu oluşturulmuş ilerleme sağlamak mümkün olmadı.

Tu: bunlar, emperyalist blokun strateji değişikliği yöneldiği konusunda gündelik basına yansıyan belirtiler. Ancak, perde arkasında emperyalistler daha ciddi planlar hazırlamaktadırlar. Gene ilkbahar aylarında Bonn'da Hotel Bristol'de ve Bad Godesberg'deki Redoute resepsiyon salonlarında emperyalist kampın başındaki on zengin ülkenin devlet "erikaları, bankerleri ve işadamları toplantıları. Bu toplantılara beş yıl önce "erikaları, bankerleri ve işadamları" önerisi üzerine başlanmış, o zamandan beri de emperyalist dünyanın "yönetici tanrıları" diye adlandırılan bu kişiler her yıl iki kez bir araya gelmeye başlamışlardır.

Toplantıda ilk sözü alan ABD Başkanı Jimmy Carter'in Ulusal Güvenlik Danışmanı Brzezinski, "dünyada olağelen değişimlerin kannaşıklığından" yakını-

Esnek mukabeleden saldırı yoluyla savunmaya.

yor ve dünya halklarının "beklenmedik uyanışının" toplumsal sakineler yarat-
tığını söylüyor.

Gündemde çözüm bekleyen sorunla-
nan başında, Helsinki zirvesiyle anılan-
lar "detente" politikasının çözümlen-
mesi geliyordu. Çünkü Avrupa ülkeleri-
nin çoğunluğu, bu arada dünyanın diğer
ülkeleri de barışın yararlı ve olumlu ol-
duğuna inanmışlardı. Bu durumda, yarat-
tıkları nedeni saldırganlığa, "Sovyet tehli-
kesine" dayanan Atlantik paktının 1980
yıllarında oynayacağı rol ne olacaktı?
NATO'nun varlığı için dünya kamuoyu-
na nasıl bir gerekçe gösterilecekti?

Helsinki Sonuç Belgesini imzalayan
Batı dünyasının liderleri, Avrupa, Orta
Doğu ve Afrika'daki sıcak savaş bölgelerinin
gerginliği koruyacağını ummuşlardı. Oysa giderek bu umutları boşa çıkı-
yordu. Afrika'daki ulusal kurtuluş hare-
ketlerine el atma girişimleri istenen ba-
şarıya ulaşamamış, burada sürekli bir
gerginlik yaratamamışlardı.

"NE PAHASINA OLURSA OLSUN BARİŞİN ÜSTESİNDE GELMELİYİZ"

Oysa, sürekli gerginlik, savaş tehlike-
silahlanma, emperyalizm için hava ve
su gibi yaşamsal gereklerdi. Nitekim,
Amerikan silah tekellerinin baş adamı
Schlemm, "Olağanüstülüğün Sınırları"
adlı kitabında şunları yazıyordu: "Ne
pahasına olursa olsun barışın üstesinden
gelmeliyiz. Çünkü komünistler barıştan
hazançlı çıkıyorlar ve barış koşulları
içinde zafere ulaşıyorlar."

Emperyalist ülkelerin sanayi tekelleri-

ni besleyen savaş tehlikesi ve gerginlikti.
"Sovyet tehlikesi" gerekçesiyle, başta
ABD olmak üzere emperyalist ülkelerin
sanayii akıl almaz kârlar sağlıyordu. Bu
gerekçe sayesinde, saldırgan NATO'yu
araç olarak kullanarak sanayiciler hiç
bir satış zahmetine katlanmadıkları mil-
yarlar vuruyorlardı.

Bu alanda, pek fazla sözü edilmeyen
rakamlar gerçekten ürktücü. Örneğin
son on yıl içinde NATO ülkelerinin silah
satın almak için ödedikleri para 1.300
milyar dolar. Üstelik bu rakamın yansı
son dört yıl içinde ödenmiş. NATO ül-
kelerinin askeri harcamalara tahsis ettikleri
para 1977 yılında 165 milyar dolar.
1978 yılı rakamı henüz kesinlik kazan-
madı ama 165 milyar dolardan yüksek
olduğu kesin.

Bu paralar kimin cebine giriyor? Pen-
tagon'un (ABD Savunma Bakanlığı) mal-
zeme ve hizmet satın aldığı 169 firma-
nın bir incelenmesi bu soruyu cevaplı-
yor. Amerikan Kongresi'nin bir Araştır-
ma Komisyonunun raporuna göre bu
169 firmadan 164'ünün net kâr oranları
yüzde 50 ile yüzde 200 arasında de-
ğişiyor. Yüzde 50'den düşük kâr sağlayan
firma yok. Gene üç firmanın kârlarının
ortalama yüzde 500 olduğu saptanmış.
Bu 169 firmadan birisinin elde ettiği kâr
ise gerçekten akullara durgunluk verici.
Yüzde 2000! Yani, bir koy 20 al. Böyle-
sine tath kârlardan vazgeçmek mümkün
değil elbet.

Ama sonuç da korkunç. 1963 yılında
tüm dünyada 1670 adet olan nükleer ro-
ket başlıkları, 1976 yılında 12.000'e
yükselmiş. Toplam nükleer patlama gücü
dünyada 60.000 megaton. Bu da, dünya-
mızda yaşayan 4 milyar insanın her bi-
rinin payına 15 ton dinamit anlamına
geliyor.

İkinci Dünya Savaşından 1976 yılına
kadar dünya ülkelerinin yaptıkları askeri
harcamaların toplamı 6.000.000 milyon
dolar. Bu da tüm dünya ülkelerinin 1975
yıllındaki milli gelirlerinin toplamına eşit.

Amerikalı Profesör Weidenbaum'un
bir çalışmasına göre sivil sektöre oranla,
askeri sektörde çalışan sanayi firmaların
net kârları yüzde 70 daha yüksektir.

Bu tath kârlar, doğal olarak ABD ile,
İngiliz, Federal Almanya ve Fransız sanayi-
cileri arasında sirtışimelere yol açtı. İki
yıl önce ABD ile onun Avrupa'daki mü-
teffikleri arasında verilen savaşta ABD
firmaları bazı ödünler vermek zorunda
kaldılar. Şimdiki durumda, emperyaliz-
min kontrol alanı içinde bulunan ülke-
lere yapılan silah satışları ABD ile Avru-
pa müteffikleri arasında yarı yarıya
paylaşıyor.

Bu arada, Ecevit'in yeni bir buluş-
muş gibi, bu yıl Federal Almanya'ya
yapmış gezide ortaya attığı ortak savun-
ma sanayii kavramına da değinmek gere-
kiyor. Ecevit, Türkiye'nin NATO da kal-
ması için müteffiklerinin yardımlarını rica
ettikten sonra, Federal Almanya ile
Türkiye'de ortak savunma sanayii yatırı-
mlarına gidilmesini önerdi. Böylece
Türkiye ekonomisine girdi sağlayacak ve
Türkiye'nin NATO üyeliği için de hazır
bir gerekçe bulacaktır. Oysa, yukarıda
anlatılan koşulların egemen olduğu em-
peryalizmin silah piyasasında Türkiye
nin böyle bir öneri ile ortaya çıkışına
sarıldıktan başka bir sıfat yakışmıyor.
Federal Alman Başbakanı Schmidt, ken-
di ülkesinin askeri-sanayii firmaları için

ABD ile verdiği büyük savaştan sonra
Ecevit'in önerilerini herhalde gülümseme
ile karşılamış olmalı.

AVRUPA'DA YENİ GERGINLIK

Gerginliği yüksek tutmak için kendi
açlarından böylesine güçlü bir gerekçe-
ye sahip olan Batılı emperyalistler, bir
yandan Sovyetler Birliği'ndeki insan
haklarının dillerine dolarken, bir yandan
da son yıl içinde Avrupa'ya asker yığ-
maya devam ettiler. Avrupa'daki 300
bin Amerikan askere ek olarak bu yıl
8 bin asker daha gönderildi. 1974-1976
yılları arasında Avrupa'da yapılan askeri
manevraların sayısı üç misli arttı. Daha
da artmaya devam ediyor.

Sosyalist dünya ile gerginliği koru-
mak için emperyalistlerin dayandıkları
diğer bir sahte gerekçe ise Afrika'daki
ulusal kurtuluş hareketleri. Angola, Mo-
zambik, Gine-Bissau'da, daha sonra
Kongo'da hep aynı taktiği denediler.
Etyopya'da ve Somali'de aynı yola gitti-
ler. Sovyetler Birliği'nin, diğer sosyalist
ülkelerin ve Küba'nın Afrika'daki ulusal
kurtuluş hareketlerine yardım sağlama-
na "detente" politikasını bozduğunu,
saldırgan amaçlar güttüğünü ileri sürerek,
Avrupa'da gerginliği arttırmaya denedi-
ler. Ama bu hesaplar da tutmadı.

Gerginliğin sürdürülmesi için yapılan
son buluş ise Pekin'in güttüğü politika.
Mao'nun yerine geçen ÇKP Başkan
Hua Kuo-Feng'in Avrupa'da yaptığı ge-
ziyi alkışlarla karşıladı Batı dünyası.
ABD basını ve yöneticileri Hua'nın Ro-
manya ve Yugoslavya'ya yaptığı ziyaret-
lerden sosyalist ülkeler topluluğuna
"parçalayıcı" bir eylem olarak yorumla-
maya çalıştılar.

Amerikan emperyalizminin organi
"Newsweek" dergisi, Hua'nın Romanya'
yı ziyaret ettiğinin "Doğu Avrupa ülke-
lerindeki Sovyet denetiminden artık ek-
siksiz olmadığını kanıtladığını" yazacak
kadar ileri gidiyor; bununla da kalmayıp
Maoculukla Avrupa Komünizmi diye ad-
landırdığı akım arasında Sovyetler Bir-
liği'ne karşı bir ittifak bile kurulabileceği
düşüncesini ortaya atıyordu.

Ama tüm bunlar, emperyalizmin güc-
lü olduğu günlerde uyguladığı taktiklere

Z. Brzezinski: Soğuk savaşçı şahinle-
rin başı.

Saldırı yoluyla savunma" kavramı alıyor

JİSİ DEĞİŞİYOR

kiyasla, "birey gerginlik artırma fantazisi" olmaktan öteye geçmiyordu artık.

SALDIRI YOLUYLA SAVUNMA STRATEJİSİ YA DA NATO'NUN YAYILMA TAKTİĞİ

Gerginliği sürdürmek, "Sovyet tehlikesini" gerçekmiş gibi göstermek için emperyalizmin propaganda makinesinin düzenlediği bu fantazilerin yanı sıra NATO için de bu gerekçelere uygun yeni stratejiler aranıp bulunuyor.

Doğu Atlantik'te NATO Müttefik Kuvvetlerinin Komutanı olan İngiliz Amiral Sir Henry Leach, Brüksel'deki NATO Kararında bu yılı başında şunları söylüyor:

"İttifakın bugünkü politikası, kuvvetlerini Yenigec dönemlerinin gününde de (Ekvator bölgesi, Atlantik Okyanusunun güneyi) kullanmayı planlamaktadır. Bugün bu işi yapmakta siyasal nedenlerle kaçınıyoruz. Adlarını vermek istemiyorum ama bazı NATO müttefikleri, ittifakın faaliyetlerini tropik bölgeye yaymasını bazı sakinler doğumcağın inanıyor."

Oysa NATO, gene bu yıl içinde resmen olmasa bile dolaylı yollardan Afrika'ya müdahale etmeye başlamıştı. Belki de NATO kararlarında planlanan ve "paralı askerlerle" yürütüldüğü söylenen Kongo hareketi, NATO'nun resmen Akdeniz'in güneyindeki bölgelere el atmasını bir provası oluşturuyor.

İngiliz amiralinin sözleri, NATO'nun strateji değişikliğine hazırlandığı konusunda önemli bir belirtiydi. Daha sonra NATO'nun Avrupa'daki Başkomutanı Amerikalı General Alexander Haig, İngiliz Amiralinin üstü kapalı söylediği sözleri daha açıkça kavuşturuyordu. General Haig şöyle diyordu:

"Askeri olanaklarımızla NATO'nun merkez bölgesinde kalan yerlerde de temsil edilmemiz ve aydınlatıcı gücümüzü Üçüncü Dünyâ'ya ortaya çıkan çatışmalarda kullanmamız gerekmektedir."

"Bu caydırıcı gücü Batı çıkarlarını açıkça tanımlamak doğrultusunda kullanmak en iyi yoldur. Olay yerinde bulunacak askeri gücün yararlılık açısından başka hiç bir alternatifi yoktur."

Böylece NATO'nun 1960 yıllarından beri uyguladığı "esnek müdahale", yani ilk saldırının sözde "düşmandan geleceği" iddiasına göre hazırlanmış stratejisinin de köklü bir değişimin olduğunu tanık oluyoruz. NATO kararları'nın briefing salonlarında, kapalı kapılar ardında neler konuşulduğunu bilmek olanaksız. Ama hem eylemde hem de en yetkili kişilerin ağzından çıkan sözlerde NATO'nun yeni bir stratejiye geçtiği anlaşılıyor. Bu yeni strateji artık açtıkça emperyalist devletlerin başlatacağı bir nükleer savaş mecluşatırma amacını taşıyor. Bu yeni stratejinin adı da, Federal Alman Silahlı Kuvvetlerinin Generallerinden Ulrich de Maziere'den öğreniyoruz. General de Maziere, "aldırı yoluyla savunma" adı ver-

len yeni stratejiyi Frankfurt'ta yaptığı bir konuşmada eleştiriyor. General de Maziere, "öncelikle savaş'tan ancak bir adım geri olarak nitelendirildiği "aldırı yoluyla savunma" stratejisi konusunda

şunları söylüyor:

"Tek bir müttefik bile bu strateji yönünde bir adım atsa NATO yıkılır. Şimdiki durumda, ya da gelecekte, Sovyetler Birliği'nin askeri bir çatışmayı iste-

mediğinden kesinlikle eminim. Çünkü böyle bir çatışma nükleer savaşa yol açacaktır."

Alman generalinin gerçekçi sayılabilecek sözlerini NATO kararlarında dinlemek isteyen kimseler yok.

Yeni NATO stratejisinin tuzağı bozulmalıdır

Emperyalizmin en saldırgan güçlerinin yumasama sürecini geriye çevirmeye ve "soğuk savaş" koşullarını canlandırılmaya yönelik girişimleri, NATO stratejisinin değiştirilmesi yönündeki çalışmalarla yeni bir aşamaya ulaştı. Bil çalışmaların somut belirtileri geçtiğimiz yıl içinde ve bu yıl ortalarında ortaya çıkmıştı. Hazırlanan yeni strateji, emperyalist devletler tarafından başlatılabileceği açıkça ilan edilen bir nükleer savaşın gereklerini yatarmayı amaçlıyordu. Bu yöndeki en belirgin adım, geçtiğimiz yıl içinde nötron bombasının üretimi hazırlıklarının başlamasıyla atıldı. Böylece, silahlanma yarışında, geçmişten çok daha güçlü yeni kitle kurum silahlarının geliştirilmesiyle belirlenen yeni bir aşamanın başlangıcı ilan ediliyordu. ABD ile Sovyetler Birliği arasında KALT görüşmelerinin baltalanması, Avrupa'da karşılıklı kuvvet indirimi görüşmelerinin çıkmaza sürüklenmesi, silahlanma yarışında bu yeni aşamaya geçişin hazırlıklarının habercisiydi.

Daha 1975 yılının Haziran'ında Pentagon'un o zamanki şefi Schlesinger, NATO'nun bir savaş halinde nükleer silahları ilk kez kullanan blok olmaya hazırlanması gerektiğini ileri etti. Bu açıklama, 14 Haziran 1975 tarihli Washington Post gazetesinde, esnek müdahale stratejisinin yerine "sınırlı nükleer savaş" adında yeni bir stratejinin benimsenmesinin işaretleri olarak nitelendirildi. Yürüyüşün 1 Temmuz 1975 tarihli sayısında haber verilen bu gelişmenin sonuçları, son olarak bütün NATO merkezlerinde "aldırı yoluyla savunma" adıyla yeni bir stratejinin tartışılmasına açılması kendisini gösterdi. N. Sadık Dalyan'ın inceleme oyu yeni NATO stratejisinin ilkelerini ve amaçlarını ortaya koyuyor.

NATO'nun benimsemeye hazırlandığı yeni askeri strateji, doğrudan doğruya, sosyalist ülkelere yönelik nükleer tehdidi canlandırılmaya, Sovyetler Birliği'ni sosyalist ülkeleri çevreleyen NATO kuvvetlerini arttırmaya yöneliktir. Bu hedef, Sovyetler Birliği'ni ve sosyalist ülkeleri hedef alan deniz ve kara üslerinin de güçlendirilmesini içine almaktadır. Özellikle bu üsler nötron silahının yerleştirilmesi, yeni NATO stratejisinin uygulanmasında büyük önem taşıyor.

Yeni NATO stratejisinin politik sonuçları da hiç kuşkusuz olacaktır. Yeni strateji, herşeyden önce, başta NATO üyeleri olmak üzere kapitalist devletlerle sosyalist ülkeler arasındaki politik ilişkilerin sınırlanmasına, yumasama sürecinin bu ilişkilerde yaratıldığı olumlu gelişmelerin ortadan kaldırılmasına hizmet edecektir.

Emperyalist ülkelerin, Türkiye'de ekonomik bunalımın hafifletilmesine yönelik finansman kolaylıklarının karşılığında, herşeyden önce birtakım politik tavizlerle direnmesi bu yizden boşuna değildir. Emperyalist devletlerin v. uluslararası finans kuruluşlarının, Ecevit hükümetine sağlayacakları desteği, sosyalist ülkelere geliştirilen ilişkilerin sınırlanmasıyla koşuluna bağlamaları, son haftalarda TİP'in açıklamalarında özellikle dikkat çekildi. Sözü edilen temel koşul, Türkiye'deki NATO ve Amerikan üslerinin faaliyetinin artırılması, Türkiye'nin NATO'nun "Uzun Vadeli Savunma Programı"na katılmasını içermektedir, Kıbrıs'ta NATO üssü haline getirecek bir çözümün uygulanması gibi koşulların izlediklerinden de hiç kuşku yoktur.

Yürüyüşün diğer sayfalarında, geçtiğimiz hafta Çeşme'de Türk Atlantik Derneği tarafından düzenlenen NATO seminerine ilişkin bir haber yer alıyor. Bu haber, Ecevit hükümetinin, NATO'nun da mali desteğini elde edebilmek için, NATO merkezlerini dayatığı ağır politik tavizleri vermeye hazırlandığını ortaya koyuyor. Sözü edilen seminerde CHP'nin Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'ndan transfer ederek Ankara milletvekili yaptığı bir emekli amiral, sözümona "Sovyet tehdidi"nin varlığını koruduğu iddiasını açıkça tekrarlamış, böylece NATO'nun varlığını ve Türkiye'nin NATO üyeliğini haklı gösterme yarışında önsıra yerini almıştır.

Ecevit hükümetinin, NATO merkezlerinin ekonomik ve politik desteğine dayanabilmek için, emperyalizmin yurt güvenliği ve bölge barışı üzerindeki tehdidini bir kat daha arttıracaktır. NATO'nun terketmeye hazırlandığı "esnek müdahale stratejisi" nasıl Türkiye gibi kuşak ülkelerini, sosyalist ülkelere karşı başlatılacak bir savaşın ilk vuruşma alanı olarak tanımlıyorsa, "aldırı yoluyla savaş" stratejisi de yine Türkiye gibi ülkeleri nükleer savaşın ilk hedefleri arasına sokmaktadır. Değişen, ancak tehdidin boyutlarının yükselmesi olmaktadır.

NATO'nun yeni bir strateji benimsemesiyle hazırlanan tuzağın bozulması, Türkiye'de tüm yitir ve artış güçlerini güncel görevleri arasındadır. Bu amaçla, Türkiye'deki Amerikan üslerinin güçlendirilmesi ve nötron silahlarıyla donatılması önlenmeli, NATO'nun sözümona "savunma" planlarına katkı maskesi arkasında Türkiye'nin sırtına yüklenmek istenen yeni silahlanma faturaları reddedilmelidir.

Son zamanlarda, sık sık Amerikan başınında "sızdırılmış" askeri raporlar görünüyor. Bunlar Sovyetler Birliği'nin Avrupa'da girişeceği bir "yıldırım hareket" sırasında neler yapabileceğini anlatıyor. Böylece Batı kamuoyu, NATO'nun yeni stratejisi için oluşturuluyor. Amerikalı HavaGe ıeralı Keegan bu konuda uzman. Keegan, Sovyetler Birliği'nin "yıldırım hareket birliklerinin" tam 36 saat içinde Avrupa'yı işgal edebileceğini yazıyor. İlhamını nereden aldığı pek açık olan General Keegan, ABD hükümetinden askeri harcamalar için daha çok para ayırmasını istiyor sürekli.

"Son derece küçük askeri bütçeler ile hendi hendimizi güçsüz düşürdük. Stratejik silahların sınırlanması görüşmeleri ve detente politikası ile Avrupa'yı silahlı bıraktık." diye yazıyor General Keegan.

Emperyalizm köşeye sıkıştıkça, çaresiz kaldıkça saldırganlaşıyor. Emperyalizm saldırganlaştıkça, barış, devrimci güçlerin savaş araçlarından birisi oluyor. Çünkü "barışın üstesinden gelmeyi" savunanlara karşı barışın egemen kılınması, emperyalizmin can damarlarından birisinin kesilmesi anlamına geliyor. Barış egemen olduğu, emperyalizmin savaş politikasını körükleyen askeri sanayi patronları alıştıkları "bir koy 20 al" düzeyindeki kârlarını sürdürmeyecekler. Ulusal kurtuluş hareketleri, giderek daha kolay, daha kısa sürede zafer ulaştıkça emperyalizmin saldırgan emelleri gerçekleştirilecek, NATO askerleri dünyanın dört bir yanına yayılma olanaklı bulamayacaklar.

TÜRKİYE NATO İÇİNDE NE YAPACAK?

NATO'nun yeni stratejisinin içinde Türkiye'nin rolü ne olacak? Atlantik Paktının strateji değiştirilme hazırlandığı bir dönemde Amerika'nın silah ambargosunu kaldırma yönünde adım atması bir rastlantı değil elbet. Bugün Türkiye'yi yönetenlerin NATO'da strateji değişikliğinden haberleri olduğu kuşkuyla, ama gene de Başbakan Ecevit ne olursa olsun, Türkiye'nin NATO'dan çıkmayacağı söylenmiş bulunuyor. Bu yıl Washington'da yapılan NATO zirvesi toplantısında da silahlanmaya yeniden hız verilmesini öngören NATO bildirisi ne de imzalanmış olan Ecevit'in yeni NATO stratejisini de şu ya da bu gerekçe ile onaylayacağı tahmin etmek güç değil. Böylece Türkiye sonuç olarak emperyalizmin dümen suyunda gitmeye devam edecek. Ancak, Başbakan Ecevit'in Türkiye'nin NATO üyeliğini haklı göstermek için ileri sürdüğü gerekçe, yani "detente politikasının dayandığı hassas dengeyi bozmama" kaygısı, NATO'nun yeni stratejisi içinde savunmacı bir raz daha güçleşecek.

CHP'li Belediye Başkanı, MHP Kayseri İl Başkanı'yla oruç bozuyor

KAYSERİ

MHP örgütü kabadayı şebekesine dayanıyor

KAYSERİ MHP İL BAŞKANI BAŞBUĞ'U TAKLİT İÇİN KAYSERİ'NİN BAŞ KABADAYISI ŞEMSETTİN ŞEMSETTİN'İN SAHİP OLDUĞU LOKANTALARDAN BİRİNDE İFTAR YEMEĞİ VERDİ. YEMEĞE KAYSERİ'NİN ÜNLÜ TÛCCARLARININ YANINDA CHP'Lİ BELEDİYE BAŞKANI DA KATILDI.

Kendisine pilot bölge seçtiği Anadolu illerinde her türlü aracı kullanarak tutunmaya çalışan MHP, birçok yörede kabadayı şebekesine dayanarak örgütlenmeyi ihmal etmiyor. Lumpen unsurların sınıf atlatma özlemini, onları emekçi halka karşı bir göz korkutma aracı olarak kullanmanın karşılığında, tamim edip önderindeki kapıları açma taktiği, bu örgütlenmeyi kolaylaştırıyor. Faşist örgütün yapısına uyduculuğu bir kabadayı şebekesi, yöre halkının nabzının kontrol edilip yönlendirilmesinde etkin bir araç olarak görülmüyor.

MHP'nin kabadayı şebekesine dayanarak örgütlenme cabasının somut bir örneği Kayseri'de görülmüyor. Kayseri'nin baş kabadayı şebekesi Şemsettin Şemsettin'in MHP'li yapısıyla faşist parti kendince önemli bir adım attı. Son olarak MHP Kayseri İl Başkanı, Başbuğ'un Hilton iftarını taklit edilebilmek için, Şemsettin Şemsettin'in lokantalardan birinde iftar yemeği verdi. Yemeğe, Kayseri'nin ünlü tüccarlarının yanında CHP'li Belediye Başkanı da katıldı.

KAYSERİ'Lİ ŞEMSETTİN

Kayseri'nin ünlü kabadayılarından Şemsettin Şemsettin yıllarca adam biçikçilik yaparak, kumarhane işleterek, beyaz kadın ticareti yaparak geçindi. Bu 'meslek', Şemsettin'e yörenin önde gelen parabalaylarıyla içli dışlı olma yolunu, daha sonra da kendisinin bir parabalay olma yolunu açtı. Şemsettin

Şemsettin Kayseri'de önce terminalin yarısını, sonra bir iki gazinonun sahibi oldu. Daha sonra da politikaya atılma, fikri gelişti ona. Kayseri ilinde daha çok sahip olma karardığı onu bağımsız aday olarak Belediye seçimine girmesini sağladı. Şemsettin Şemsettin'in adaylığını koyduğu süre içinde meydanlarda yaptığı konuşmalar hala kahkahalarla Kayseri'li den Kayseri'liye anlatılıp duruyor. Şemsettin Şemsettin'in yerel semicilerden boynu bükük çıktı. Ama sonunda kendisiyle özdeş, büyük sermayenin "kabadayılığını" yapan bir parti buldu. MHP'li oldu ve 'sığınlığı' daha da arttı. MHP ise, Şemsettin'le birlikte, çapulcular örgütüne bir artı daha ekledi. Tencere yuvarlanıp böylelikle kapagını buldu.

KAYSERİ GEVHERNESİBE HASTANESİ İŞGAL ALTINDA

MHP, çapulcu ilişkilerinin yanında, birçok devlet kurumunu işgal etmekte de vazgeçmiş değil. CHP iktidarının gelmesi, devlet kurumlarına birçok faşistin yerlerinden bir an olsun kıpırdanmalarına bile neden olmadı. Hepsi rahat, hepsi keyif içinde.

Örneği yine Kayseri'den, Gevher Nesibe Hastahanesinden vermek mümkün. Hastahane'nin başında ünlü herkesçe malum bir dekan var. Bu dekanın iş başına getirdiği MHP'li, Ülkü Ocaklı asistanlar Kayseri ve civarını filen örgütleyen kişiler olarak tanınıyorlar. Gevher Nesibe Hastahanesine MHP eğitilmiş olmayan tek bir ele-

"ŞART MIDIR"

Demirtaş CEYHUN

Son günlerde yeni bir Karadeniz fıkrası anlatılıyor. Fıkra gerçekten ilginç. Belki duymuşsunuzdur. Karadenizlinin biri Ankara'ya gelmiş, 'Ben Başbakan olacağım' demiş, 'Deli misin yahu?' demişler. 'Şart mudur?' demiş.

Ecevit dilyle konuşacak olursak, 'hakcası', gerçekten ustalıkla uydurulmuş. Yani, artık bölümler fıkraları savunuluyor Sayın Ecevit. Ülkemizin koşulları öylesine kötü ki, Ecevit ne yaparsın bu durumda demeye getiriliyor. Başbakanlık bu koşullar altında akıllı adam işi değil demeye getiriliyor.

Oysa, bu koşullar yenilerin ortaya çıkmış değil. Batı çermayesine göbek bağlarıyla Başburjuvazim', çaresiz bir biçimde bu koşulları yaratmış. Ülkeyi '70 sente muhtaç eden' kendi iktidarları. Kısacası, Kadı hikayesindeki gibi. Ya da Arnavut hikayesindeki gibi. Hem yapıyorlar, hem de "Kim yapar bunları yahu? diye pişkin pişkin sırıtıyorlar.

İktidar olabilmeye kişisel erdemlerle öyle fazla bir ilişkinin bulunmadığı, yeni söylenmiş bir gerçek değil. Ama emekçi halkın umudu, bölümler kişisel erdemler anlatılarak, abartılarak bir kişinin üzerine bile bile yığıldı. Ne ki, doğrusu bir kez daha kafaları duvarlara vurdu, 8 ay gibi kısa bir sürede. Kişisel erdemleri, iktidar olabilmek için ne denli yetersiz olduğunu gözler önüne serdi.

Bu 8 aylık deneylerden çıkarmamız gereken çok dersler var. Dağlara taşlara yazı yazarak, yazı yazdırarak iktidar olanların, 8 ay sonra duvar yazılına bile artık tahammül edemeleri, üzeride durulması gereken bir nokta. Bugün duvarlara yazı yazılmıyorsa bile cezası var. Dün Pol-Dev kongrelerinde övgüler düzenlenir, bugün Pol-Dev'i kapatmağa uğraşması, bu özgürlük havarilerinin içizlerini bütün çıplaklığıyla gözler önüne seriyor doğrusu.

Bu 8 aylık deneylerden çıkarmamız gereken önemli ders de galiba burjuvaziyle aynı çuvala girmenin ne demeye geldiği gerçekçi. Bu açıdan, Ecevit iktidarı, işçi sınıfı hareketimiz açısından bizlere çok büyük kazanımlar sağlıyor. Yani, Emperyalizm, bizim gibi geri kalmış ülkelerde kendi adamlarına dahi tam özgürlük tanıyıyor. Onların verdikleri sözleri tutmasına bile izin vermiyor. Burjuva hükümetlerini de ustura sırında tutuyor. Örneğin, bugünkü İranda olduğu gibi, Şah'ı hem müşkül duruma düşürüyor, hem arka çıkıyor. Böylece kendinden yana iktidarları kendilerine olan bağımlılığını daha da güçlendiriyor.

Hem Süleyman iktidarını düşürüyor, Ecevit'i iktidara getiriyorlar, hem de özgünlük özellikle kısıyorlar. Örneğin, Cumhuriyet tarihimize IMF'ye bağımlılığını bu derece su yüzüne çıkıttığı ve kuvvetlendiği bir başka dönem yok. Menderes dönemi, Demirel dönemi de dahil, yok. Diyelim, IMF'nin isteği üzerine Sayın Ecevit gözünü bile kırmadan devalüasyonu sürekli hale getirebildi. Kredileri kuruş kuruş veriyorlar. Petrolü litre litre veriyorlar. Sayın Ecevit'in güler yüzü, tatl dil, kolejin İngilizcesi de para etmiyor. Zorunlulukların sosyalist dünyaya, bağlantılarına göz kırptıkça, dizginleri biraz daha kısıyor.

Dizginlerin kısılması yalnız bu kadar mı? Ne gezer. Biryandan ekonomik bunalmış özellikle sürdürülürken, öte yandan da içtuzursuzluk körükleniyor. Ortadoğu bile bile duyarlı bölge haline getiriliyor. Etnik meselele alevlendiriliyor.

man bile sokulmamaya çalışılıyor. Bazı isimleri de sayalım. Kulak Burun Boğaz asistanı, Dr. Mevlüt Mercan MHP'nin sayılı adamlarından ve hakkinda bir çok kez soruşturma açılmış.

Tevfik Ozan, Hacettepe Üniversitesinde ileri bir öğrenciyi öldürmekten sanık. Hastahane-deki asistanlara yakın diyalog halinde olan Tevfik Ozan'ın da yakında hastaneyi almasına şaşmamak gerekecek. Böylelikle can alma görevinden can kurtarma görevine terfi edecek.

Kıbrıs, Filistin-İsrail, Barzani sorunları çözümlük şöyle dursun başka boyutlara ilerecek çözümsüzlüğe götürülmek isteniyor.

Bugün ülkemizdeki silah dağıtılan silahların değeri kaba bir hesaplama 15-20 milyar liranın üstünde. Silahlar, yalnızca basit tabanca değil. Özellikle gençlik örgütlerine dağıtılan bu binlerce silahın bedeli de, kuşkusuz yalnızca banka soygunlarından filan sağlanıyor. Bu 15-20 milyar liranın kaynağı gerçekten araştırılmaya değer bir konu. 15-20 bin lira değerindeki tabancalar, daha büyükleri terlememiş çocukların arka ceplerine, sırtları taşıyanarak tam kolayca sokuşturuluyor. Böylece hem kendilerini bağılı burjuva iktidarları kontrol altında tutulmuş oluyor, hem de değer yargılarına değere edilmiş sağlıyor. Kurtların sevdiği dumanlı hava bile bile yaratılıyor.

Sayın Ecevit'in iktidarının daha başında DSK'ye cephe alması, bızce pek de öyle kişisel bir karar değil. Hele hele fevri bir çıkış hiç değil. Bir planın parçası. Nitekim, bir yandan DSK'ye karşı çıkılır, Türk-İş'e anlaşmalar imzalanarak sendikal hareket edilmeğe çalışılırken, öte yandan Pol-Dev kapatılmaya uğraşılıyor. TOB-DER iki başlı hale getiriliyor. Elbette bütün bunlar bir rasiyatı değil.

Ne ki, asıl önemli olan bütün bu olayların önceden bilinebilmesine karşın, gene de CHP destekliğinizi bazı kesimlere hâlâ sürdürülebilir. Ama ne var ki, artık onlar da Sayın Ecevit'i ancak fıkralar uydurarak savunabileceklerini farkındalar. 'Başbakanlık artık deli adam işi olmuştur' gibisinden saçmalıklara dahi sarılıyorlar.

Kendilerini CHP'nin çok çok solunda gören bu CHP sever kesimler, hâlâ Ecevit umudunu yeniden canlandırabilme sevdası peşindedir. Ecevit umudunu yeniden canlandırabileceklerini sanıyorlar. Bu amaçlarla yeni yeni tutarsız gerekçeler icad ediyorlar. Bütün bu olanlar CHP'nin yapısından doğduğunu gözden geçirecek suçu Ecevit Hükümetinin yapısına yüklemeye çalışıyorlar. Suçu, tek tek bazı kişilerin sırtına atıyorlar. Sanki sadece kabinedeki bir takım tutaraz bakanlar köşeyi dönme sevdası peşindeymiş gibi göstermeye kalkışıyorlar.

Ama artık gerçekçi göme zamanı geldi. İşçi sınıfı hareketini bir burjuva partisiyle ayıncı fedede düşünmek ve bu amaçla bala Halk Partisine unut bağlamak, mücaedele nereden nereye sürüklebiliyor, ortada. Bugünkü Ecevit Hükümetini, gerçek Halk Partisi Hükümeti değil diye savunabilmek, gerçeki üstünü küllümeğe çalışmaktan, güneşi balıkla sıvamağa kalkışmaktan öte bir anlam taşımıyor. Bugünkü Ecevit Hükümeti, unutulmalıdır ki, günahıyla sevayıyla gerçek bir CHP Hükümetidir. Bir burjuva hükümetidir. Bu gerçekçi, hiç bir şey söylemeden gerçekçi gibi görünen Ecevit üslubuyla yazılmış CHP Programının dikkatlice okunmasıyla da görülmek olanağı. Ama artık bızce Programa da bakmak gereksiz.

Karadenizli vatanşah gibi, saf saf, özgürlükleri elde edilebilmek için CHP şart mıdır? diye sorup CHP sever kesimlerin artık bir anlamı kalmadı. Artık "CHP şart mıdır? diye başka türlü sormak gerek. Külahı öne koyup, 'Şart mudur, Şart mudur? Şart mudur?' demek gerek.

Hele bir kez daha düşünelim; "Şart mudur?"

MHP'nin yerleşik kadrolarından bir başkası da dahilîye bölümüne girmeye hak kazanamadığı halde özel kadro ile bu bölüme çalışmaya başlıyan Asistan Arif Tuluk. Meysi'nun ortaklarından olan ve yine, aynı bölüme çalışan Mehmet Ünal'da meşhur kabadayı Şemsettin Şemsettin'in yakın dostlarından.

Kayseri Gevher Nesibe Hastahanesine müstahdem sefi olarak alınan Mustafa Göbçaba da yörede MHP'nin sadık bir kulu olarak tanınıyor. Bir başka isim

de ortopedi bölümünden Eyüp S. Karakaş. Eyüp Karakaş bir ara hastaneyeye getirilen ileri gazeteleri yakmaya kalkması ile tanınıyor.

Tıp Fakültesinden mezun olurken bir ayahı havada Hipokrat yemini edenler şimdiki Şemsettin Şemsettin'in yakın dostları olarak bir hastanede doktorluk yapıyorlar. Görevleri, hasta iyileştirmek, yardım etmek, can kurtarmak. Ama doktorluk görevlerinin dışında faşizme hizmet etmeyi tercih ediyorlar.

Ecevit hükümetinin "Toplumsal Kalkınmada Gençlik" adıyla uygulamaya soktuğu projenin ilki tamamlandı. Projenin gençlik arasında pek ilgi uyandırmadığı biliniyor. Önce tüm üniversiteleri ve yüksek okulları kapsayacağı söylenen, daha sonra birkaç üniversite ile sınırlanan projeye katılımın son derece az olması, ilgi düşüklüğünün somut bir göstergesi olarak alınabilir. Yapılan açıklamalar, katılımı planlanan 5 bin kişiden yalnızca 200'ünün çalışmalarda görev aldığını ortaya çıkarıyor. Katılımın düşük olması hem hükümetin yetkililerince hem de uygulamayı gerçekleştirenlerce, projenin iyi bir hazırlıkla ele alınmamış olmasıyla, geç uygulamaya sokulmasıyla vb. açıklanmaya çalışılıyor. Önümüzdeki yıllarda uygulamanın hazırlıklarının ve kapsamının daha da geliştirileceği ve eksikliklerin aşılanacağı belirtiliyor. Projenin uygulamaya konulduğu yerlerde, katılanların sorunları ile ilgilenilememiş olması, projenin diğer eleştirilen ve bundan sonra düzeltilmesi gereken bir yanı olarak ele alınıyor.

"Toplumsal Kalkınmada gençlik"

ANARŞİ GÖLÜNE HUZUR MAYASI

MAYA TUTTU MU?

Projeye ilginin son derece az olması ve uygulama sırasında ortaya çıkan eksiklikler bir tarafta, aklı üzerinde durulması gereken, uygulama sırasında ve sonrasında hükümet yetkililerinin ve "ilerici" basının yaratmaya çalıştığı bir

havadır. Bir gazetesinin deyişle, göle maya çalınmıştır. Eğer sorun Nasrettin Hoca'nın mantığıyla ele alınmazsa, mayanın tutmaması için bir neden yoktur. Diğer bir deyişle, proje daha geniş bir çevreyi kapsayacak şekilde ele alınrsa ve var olan eksiklikler aşılsa, projenin amaçları "gerçekleşmiş", "maya tutmuş" olacaktır. Mayanın tutabileceği "ilerici" basının ve Gençlik ve Spor Bakanının yaptıkları konuşmalarda edindikleri izlenimlerle "kanıtlanmıştır." Gençlerin böyle bir uygulamaya içinde, "farklı görüşlere olarsalar", beraberce ve kardeşçe çalışabilecekleri, izlenimlerin önemli yanı olarak sunulmaktadır. Uygulamaya katılan gençler bugüne kadar, "halktan kopuk, ayakları havada olan tartışmalar" yaptıklarını "itiraz" etmişler, böylelikle gençlerin neden birbirleriyle kavga ettikleri "ortaya çıkarılmıştır." Projenin sonucunda yaratılmaya çalışılan hava budur. "Eğer gençliğin sorunlarıyla ilgilenilirse, gençlik topluma yararlı olan işlere sevk edilirse, üretime katkıda bulunur hale getirilirse, birbirleriyle kavga etmeyecekler ve anarşi de böylelikle önlenmiş olacaktır." Yaratılmak istenen hava şu sözlerden de anlaşılabilir: "Bunlar robot değil insan. Belki kafalarının içindeki herşeyde aynı düşünmüyorlar. Pek çok konuda görüş ayrılıkları olabilir. Tartışıyorlar da ayrıca. Fakat kavga yok, kin yok, sopa, bıçak, taş, tabanca yok. Doğa ve amaç birliği, üretime dönük coşku hepsini ortadan kaldırmış."

ANARŞİ NASIL ORTADAN KALKAR?

Ülkemizde hergün işlenen cinayetler, meydana gelen olayları gençlerin birbirleriyle çatışmaları biçiminde gören ve bunun sebebinin "bir türlü" anlayamayınlar için, proje sonucu yaratılan hava "belli açıklıklar" getirdi. Anarşiyi önlemek için bundan sonra yapılması gereken işler de böylelikle belli oldu. Gençler üretime katkıda bulunur hale getirilecekler, toplumun gerçeklerini görecekleler, hep birlikte ülkenin kalkınması için çalışacaklardı. Bunun yolu da "Toplumsal Kalkınmada Gençlik Projesinin" geliştirilmesi ve uygulanmasıydı.

Lise ve üniversitelerde gençliğin üretimden kopuk olarak yetiştirildiği doğrudur. Eğitim, kafaları ezberciliğe yönelten bir biçimde düzenlenmiştir ve uygulanmaktadır. Eğitimin bu yapısını değiştirmek için çalışmak ve üretime yönelik olarak planlamak gereklidir. Ancak gençliğin üretime katkısını sağlamak için milyonluk projeler düzenlediğini açıklayan hükümetin, eğitimin üretime yönelik düzenlenmesi için somut hiç bir adım atmamış olması, projenin bu amacının samimi olarak ele alınmadığını ortaya çıkarmaktadır. Eğitimin üretimden kopuk ve ezberciliğe yönelik olarak planlanmış olması sınıfsal bir tercih sorunudur. Bu tercih emperyalizme bağlı Türkiye kapitalizminin egemen

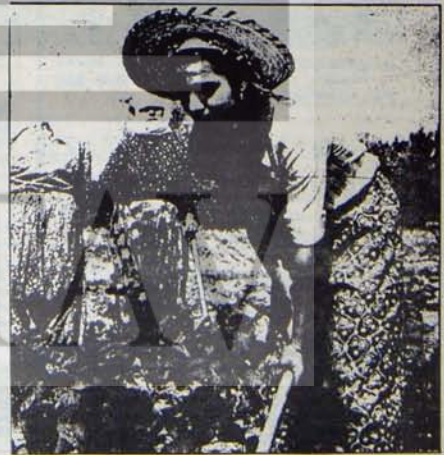
İĞDIR'DA SIKIYÖNETİM Mİ VAR?

İğdir'da bir gelenek var. Her Bayramda halk mezarları ziyaret ediyor. Son bayramın ikinci günü de birer ikişer gruplar halinde, öğretmen, memur ve bayramı geçirmeye gelen hemşehirliler, bir ay önceki olaylar arasında ölen ilericiler gençlerin mezarını ziyaret ettiler. Bu arada maocu bir grup, mezarın başında pankart açtı. Bazı öğretmenler, bunun yanlış olduğunu, provokasyonu gelinmesi gerektiğini anlatmaya çalışırken, çevreleri mavi banelilerle sarıldı. 90 kişi cemalere takıldılar. Savcılık tarafından ifadeleri alındıktan sonra hepsi serbest bırakıldı. Ancak "mavi banelilerin" komutanı olan yüzbaşı buna karşı çıktı. Yüzbaşının "Bunların anasını belleyeceğim" diyerek topluluğu belediye düğün salonunda topladığı belirtiyor. Kazanbanın orta yerinde olan binada tüm kasabanın gözleri önünde olmadık hareketler edildi. Ancak hiç kimsenin provokasyona gelinmesi, topluluğu "muntka temzliği" yapılmaya kalkışıldı. Bu istek reddedilince de 90 kişi saat 12 ile 17.00 arasında 5 saat orada bekletildi. Binbir güçlükte olay yerine getirilen kaymakam sayesinde topluluk salverildi. Bu yuzbaşı bu yetkililer nereden alıyor? İğdir'da akyönetim mi var?

sınıflarının bir tercihidir. Her adımını egemen sınıfların tercihleri doğrultusunda atmaya özen gösteren bir iktidarın eğitimci yapısını değiştirmesi ise üniversite gençliğini üretime katkıda bulunur hale getirmesi mümkün değildir. Amaçlarından biri gençliğin üretime katkıda bulunur hale getirmek olan projenin bu anlamda kuşku duymak gerekmektedir.

PERHİZ VE LAHANA TURSUSU

Projenin amaçlarından en önemlisi olarak sunulan ve belirli ölçülerde gerçekleştirildiği söylenen, karışık görüşlü öğrencilerin birarada kardeşçe yaşamayı öğrenmeleri, proje sonuçlandıktan sonra son derece tehlikeli bir anlayışın yaygınlaştırılmasına dayanarak olarak kullanılmaya çalışılmaktadır. Toplumda çatışmaların karşıt görüşlü gençler arasında çıktığı, bu sorun halledilirse çatışmaların duracağı imajını yarattığı analizimsiz üretime gidilmesi zorunludur. Faşist saldırıların ve işkurtların her defterinin kimler olduğu onun her gün meydana gelen olaylarla açığa çıktığı bir dönemde hâlâ gençlerin nasıl edilecek "uslanmalarının" sağlanacağından dem vurmak sınıfsal körlükle açıklanamayacak kadar ters bir konuma sürüklenmek demektir.

Toplumsal Kalkınmada Gençlik Gençleri "usandırarak" anarşiyi yohetme safdıldığı.

YÜRÜYÜŞ okurlarından

"SOSYAL DEMOKRAT" YOL-İŞ PATRONLARLA KOLKOLA

Türk-İş ile hükümet arasında imzalanan Toplumsal Anlaşma'nın ücretlerle ilgili hükümleri, bir dizi toplu sözleşme ile uygulanmaya başlandı. Bunlardan biri de Yol-İş'in karayollarıyla imzaladığı toplu sözleşme.

Yol-İş federasyonunun yaptığı sözleşme alınan ücretler düşüncese dağıtılmıştır. Kademiye tam uygulanmış işçiler arasında büyük ücret farklılıkları olmuştur. Karayollarında çalışan 45.000 işçiden ancak 5000'inin yararlanacağı ortalamada 50 lira mesuliyet zammı verilmiş, bundan 40.000 kişi yararlanamamıştır. Bu sözleşmede çocuk paraları artış göstermemiş, güllünc bir bedel olan, çocuk başı 50 lira bırakılmıştır. Yakacak yardımı devletin 750-1000 liranın altında kapatılmıştır. Senelerdir mücadele verilen ve her sözleşmedeyine getirilemeyen % 25 merkez araçlarında çalışan şoför arkadaşlara verilmiştir.

Toplu sözleşmenin uzaması sonucunda, biriken Leş aylık toplu paradan 1. sene 5 gündelik çıplak yumuşiye vergisi hariç 1600 lira federasyon a divedilecek.

Bu sözleşmenin maddelerine karşı çıkan arkadaşlarımızı susturmak için de işçiyi işçiyi düşürmeye çalışmışlardır. Sözleşme beş ay kapalı kapılar ardında sürdürüldü. Sendika gazetesinde sözleşme imzalanırken işçilerin hora teptiği yazılıyor.

Bizden federasyon iş riski fonu adıyla her ay 350-400 lira alır ve bu paraları kendilerinin deyimiyle biz karayolları işçilerinin lehine değerlendirir. Bu biriken kapital beş anonim şirkete yatırılmıştır. 45.000 karayolu işçisi bu fabrikaların hiselerinin bir kısmına ortaklar. Bunlardan birisi Çinkur Anonim Şirkettir. Maden-İş'e bağlı işçi kardeşlerimizin çalışmakta olduğu bu fabrikada toplu sözleşme süresi içinde anlaşma sağlanamıyor ve sendika grev kararı alıyor. Buna karşılık patron ve paramızı çalıştıran federasyonumuz ise lokavt uygulamayı diyor.

Ortağı olduğunuz başka bir anonim şirket konserve üretiyor. Salçanın beş kilouğunu toptancıya 95 lira civarında satıyor. Teşkilatımız içinde bulunan ve geniş bölgeleri kaplayan Tüketim Kooperatiflerimiz var. Bu konserve ve salça-yı federasyonumuz bize sağlıyor. Dışardan 140 liraya alıyoruz. Fabrika bizim paralarımızla kurulmuş ama kimin yararına çalışıyor. Bu şirketlerde ortalamaya her işçinin 7000 lirası var. Bugüne kadar ise aldığı kıy kıy ortalamaya 40 lira işte sizlere sosyal demokrat sendika ve federasyonun durumu. İbretle izlenecek Patron-Sendika uzlaşma ve sömürüsü.

Sınıfın bilincinde olan ve her geçen gün biraz daha güçlenen biz emekçiler içinden yana olmayan siyasal partiler ve sarı sendikalarla mücadelemizi yılmadan sürdürüreceğiz.

Dursun Tarıoğlu
Karayolları Akköprü Tesislerinde işçi

İRAN HALKIYLA DAYANIŞMA TÜM DEMOKRASİ GÜÇLERİNİN GÖREVIDİR

İran halkının baskı, zulüm ve sömürüye karşı direnişi yeni boyutlar kazanarak devam ediyor. Faşist diktatörlük, ilk andaki bazı demokratik hakları tanıyacağı yolundaki vaatlerinden sonra, baskı ve zulmünü arttırarak kitlesel imha hareketlerine girişti.

İran'ın büyük kentlerinin tümünde ilan edilen sıkıyönetimle birlikte Şah'ın iyi beslenmiş, Amerikan silahlarıyla donatılmış, ölüm makinası ordu, direnişçi halk üzerine top ateşi açmaktan bile çekinmedi. Katledilenlerin sayısı binleri çoktan aştı. Artan şiddete rağmen ilerici ve demokratik bir nitelik taşıyan İran halkının direnişi kınlanıyor.

Faşist diktatörlüğün ölüm kusan başlıklarına karşı direnen İran halkıyla dayanışma tüm ilerici, demokrat, sosyalist kişi ve örgütlerin, temel insan hakları savunucularının kaçınılmaz bir görevidir. Dünyanın ve Türkiye'nin faşist, gerici güçlerinin eli kanlı Şah yönetimine destek olmak için kolları sıvamış olmaları ilericilerin, demokrat-

ların dayanışma görevini daha da güncelleştirmektedir.

Dünyanın tüm faşist ve gerici yönetimlerinin başlıca dayanağı olan emperyalizm gerek propagandasıyla, gerekse maddi olarak Şah yönetimine yardımını arttırmaktadır. Daha birkaç gün önce ABD Kongresi İran'a 10 milyar dolarlık bir silah satışı onayladı. İran halkına ölüm taşıyan Şah ordusuna yeni uçak ve füzelere gönderilmesine bu hafta başlanacak.

Emperyalist emelleri için yürüttüğü saldırgan politikada hayasızca insan haklarından da söz edebilen ABD emperyalistlerinin İran Halkının cellatlarına gösterdiği dayanışma tüm halklara, yurtseverlere gerek düşmanı bir kere daha göstermesi açısından ibretle izlenmelidir.

Türkiye'nin faşist, gerici güçleri de İran'daki insan kaptıranından yana çıktıklarını yayımlarında açıkça belirtiyorlar. Olayların başlangıcında, muhalifet hareketi içinde dinci unsurların da yer alması nede-

niyle İran'daki zulme ve sömürüye karşı direnişi doğru değerlendiremeyen bu çevreler, dinci unsurların varlığını verdiği cesaretle "Azerbeycan Türklerinin uğradığı baskı ve zulüm"lerden söz edebilecekleri umuduna kapıldılar. Böylece kendilerine de parsa çıkarabilmek için direnişe karşı tarafsız gözüken bir tavır alıp, İran Şahının zulmünden söz ediyorlardı. Ancak daha sonraları, direniş hareketinin ilerici ve demokratik niteliği belirginleşince, Şah rejimi yanında saf tutup, telaşla savunmaya geçtiler.

Hergün gazetesinde "Türk dostluğu adı altında her türlü düşmanlığa başvurmaktan çekinmemişse bile; Şah'ın ve İran'ın meselelerine bu açıdan bakmak, bu ülkeyi Sovyetler'in kucağına düşürecek böylesine kötü bir akibeğin gerçekleşmesini arzulamamak, her şeyden önce Türk devleti ve toplumunun menfaatleri gereğidir" diyen yazar; bırıyandan anti-komünizm ve Sovyet düşmanlığı yapma "Tirsatı" ni kaçırmasın, öte yandan da İran'da hal-

kın katledilmesinin Türkiye halkını sömürü altında tutabilmek için de ne kadar gerekli olduğunu anlatmaktadır. Aynı gazetenin başka bir sicilli yazarı Taha Akyol da İran konusuna yazısına "İran'da hadiselerin önu bir türlü alınmıyor" diye hayıflanarak başlıyor ve "Biz İran'a dost dilekler sunuyoruz" diye bitirerek, katli diktatörlüğe dayanışmasını açıklıyor.

14 Eylül tarihli Tercüman gazetesinin "Yorum"u ise daha da öğretici: "Şah rejimi lehine olan bu son gelişmelerden sonra diğer bir davul çalınmış ve, Camp David grubunun yanı sıra Amerika, Mısır ve İsrail'in Şah'ı desteklemeleri... Başkan Carter da 10 Eylül sabahı Şah'a telefon ederek, durum hakkında bilgi almış ve kendisini desteklediğini bildirmiştir. İran, Başkan Şedat'ın İsrail ile olan barış tebbühüslerini de desteklemektedir." Bu sözler, emperyalist, faşist gerici güçlerin tüm dünya halklarını baskı, sömürü altında tutmak için oluşturdukları "kan kardeşliğinin" de ibret verici belgeleridir.

İran'daki olaylar karşısında dünya ve Türkiye gerici güçlerinin gösterdiği telaş ve duyarlılık ilerici güçler için de sorunun önemini göstermesi bakımından çok anlamlıdır. Bu anlam, emperyalizmin dünya ölçüsünde saldırgan düzenlemelerinin önemli bir halkası Canto da İranla birlikte yer alan Türkiye

açısından daha da önemlidir. Emperyalizmin "dolaylı saldırı" kavramının Antlaşma resmî belgelerinde yer aldığı Canto'nun, üye ülkelere emperyalizmin müdahalesine olanak tanıyan yapsı, İran olayları vesilesiyle Türkiye'nin Canto'dan çekilmesinin zorunlu ve ertelenemez bir konu olduğunu bir kez daha göstermiştir.

Özgürlüklerden, demokrasiden, insan haklarından fırsat buldukça söz etmeyi çok seven Eevit Hükümeti'nin İran'daki kitlesel katliam karşısında suskunluğu da dikkatlerden kaçırılmamalıdır. İran'da insanlık dışı uygulamalara karşı çıkmak, eli kanlı Şah yönetimiyle ilişkileri yeniden gözden geçirmek "onurlu bir dış politika"nın en asgari koşullarından biri olmalıdır. Hükümetin, Şahın terör makinelerinden SAVAK'ın Türkiye'de serbest "krayı faaliyetini" engellemesi sadece İran halkı için değil ülkemiz halkı içinde en temel bir görevi olmalıdır.

Ülkemizin tüm demokratik, ilerici güçleri faşist diktatörlüğe karşı direnen İran halkı ile etkin bir dayanışmaya girmeli; Türkiye CENTO'dan çıkmalı; SAVAK'ın, CIA, MIT, İsrail gizli servisleri ve benzerleri ile serbestçe işbirliği yapmasına engel olunmalı İran'ın faşist yönetimi BM'de ve diğer uluslararası kuruluşlarda resmen kınanmalıdır.

Genç Öncüler, Şah'a girin gözükmeye çalışanların bütün engelleme girişimlerine rağmen, İran'lı kardeşleriyle dayanışmayı sürdürecektir.

İran'daki baskılara karşı çıkan GENÇ ÖNCÜ Genel Merkezi polis tarafından arandı

"İRAN'LI
KARDEŞLERİMİZİN
YANINDAYIZ"

13 Eylül günü GENÇ ÖNCÜ Merkez Yürütme Kurulu İran'daki son katliamları kınamak amacıyla hazırladığı siyah çelengi İran Büyükelçiliği önüne bırakıyor ve basına yaptığı açıklamada şöyle diyordu:

Amerikan emperyalizminin Orta Doğu'da bekliğini yapmakta olan devletlerden biri olan İran'da, İran halkı tarafından başlatılan geniş boyutlu ve işçi emekçi, tüm özgürlükten yana güçlerin katıldığı faşist Şah rejimini hedef alan direniş hareketi başlamıştır.

Başlangıç bu geniş ölçekli direnişe karşı faşist İran yönetimi ve onun baş destekçisi Amerikan emperyalizmi; İran halkının insanlık dışı katliam ortaklığı ve CIA, SAVAK gibi örgütleri aracılığıyla uygulamaya koymaktadır.

Ama baskı, zulüm ve ölüm İran halkının mücadelesini bastırmamaktadır. Gelen ve gidecek direniş hareketi, faşist İran şahının iktidarını sona erdirecek, Şah ve işbirlikçilerinden hesap soracaktır.

Dünyanın hiçbir yanında geniş halk yığınlarının izneme, zulme ve baskıya dayalı bir rejim sürmekle sümemeştir. Süremeyecektir.

İran'da da faşizm ve baskı rejimi yıkılacaktır.
FAŞİST ŞAH
REJİMİNE OLUM,
İRAN'A ÖZGÜRLÜK!

Aynı gün: "Şah'ın Ölümü, İran'a Özgürlük" sloganlı duvar gazetelerinin başkentün çeşitli bölgelerinde asılması ve "Türkiye gençliğinin kalbi İranlı kardeşleriyle çarpıyor" diye biten bir yazıda İran'daki son faşist saldırıların anlaşılması, işte bu iki olay sosyal demokrat sözlerle iktidar olanları ve güvenlik kuvvetlerini çok tederign etti.

Türkiye hükümeti, İran'da, "dost ve kardeş İran halkı"na

karşı girişilen insanlık dışı saldırılarda ABD gibi davranmayı yarıları görmüş olacak ki aslan duvar gazeteleri görülmemiş bir hızla yarım saat içinde tomsunlu polislerce duvarlardan, duvarlar da kazılarak sökülüyordu.

Ancak girişimler bu kadarla kalmadı. Aynı gün faşistlerce işgal edilen Danıştanyı yakınında bulunan GENÇ ÖNCÜ Genel Merkezi, işgali faşistlerin topluca sloganlarla yürüyüş yapmalarından yarım saat sonra polisçe basıldı. Anlaşıldığı kadarıyla faşistlere bir şey yapılmaması ve GENÇ ÖNCÜ nü basılması aynı ağızlardan çıkan emirlerle gerçekleştirilmişti.

Baskının amacı hiç gizlenmiyordu: "İran'daki saldırılara karşı koymak" Ancak bir şey bulamamanın sonucu demekten ayrılan güvenlik kuvvetleri basın açıklamalarını ve GENÇ ÖNCÜ dergilerini "incelemek" üzere götündüler. Polis tarafından aranmasından sonra basına bir açıklama yapan GENÇ ÖNCÜ bu girişimi protesto etti.

POR LA SOLIDARIDAD ANTIEMPERYALISTA LA PAZ Y LA AMISTAD

Zeliha BERKSOY

XI Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali Küba'nın başkenti Havana'da 28 Temmuz-5 Ağustos tarihleri arasında yapıldı. Çeşitli dünya demokratik gençlik örgütlerinden 147 ülkenin 16000 delegesi ve binlerce turist bu şöleni beraber yaşadılar, ünlü sanatçılar, devlet adamları, ünlü sporcular Havana'da sevgi dolu Küba halkıyla tam bir dostluk, barış, dayanışma içinde dünya barışı adına emperyalizm karşı mücadeleye yerini etti tek yürek olup...

Üç ırktan insanların, zenci, beyaz, melez bir arada eşitlik ve kardeşlik içinde ırk ayrımı olmadan yaşamaları izlemek, onlara aynı heyecanı paylaşmak hepimiz için bu tropikal ülkede heyecan ve coşku oldu.

Festivalin amacı ve tek sloganı:

İrk, din, dil ayrımı olmadan tüm insanları emperyalizme karşı dostluk, barış, dayanışmaya çağır. Ve dünyanın beş kıtasını

dan geleceğin sahibi gençler Yeşil Tiyatro (Küba'nın lakabı) ve VIVA diye bağırıyorlardı.

Küba halkı bu güç organizasyonuna 3 yıldır hazırlanmış, halkı çözüyor, çünkü Festival görevlerinin yanı sıra tüm Havana seferberdi bizleri ağırlamaya.

Biz İstanbul'dan HAFEST'in davetlisiydik. "Havana Festivalini Tanıtma Derneği" Ulusal Hazırlık Komitesi görevlerini üstlenmiş, olan bu derneğin başkanı Barış Pirhasan, benî, Sümeyya Çakır ve pantomimci Taner Barlas'ı delegasyon adına konuk sanatçı olarak davet etti. Onur başkanı Mehmet Karaca idi, delegasyon olarak otuz kişiydik.

Palmeiye ağaçları, İspanyol stili eski taş evleri avluları, konakları, katedralleri yanında, yirmi otuz katlı binaları, modern konutları, otelleri, Konser-tiyatro salonları ve üç ırktan insanların ve en önemlisi tüm çocuklarıyla sevgi dolu civil evral bir MÜZİK-SAMBA ülkesi. Devrimden sonra toplumsal sorunlara sağlıkla ve eğitimden başlanmış bu ülkede ve tüm hastalıklar yok edilmiş, eğitim sorununda ise iki yıllık bir seferberlik sonucu okuma bilmeyen kalmamış, bu işte yaş haddi de konmadığı için, geçkin yaşına rağmen yıllar sonra okuma yazma öğrenip üniversite bitirerek öğretmen olanlarla tanıştık. Ayrıca Küba'nın en büyüklüde meslekte 25 yılını tamamlanmış öğretmenlere verdiler. Bir de konut sorunları vardı. Enternasyonal bir sorun

diyorlar ve hızla sosyal konutlar yapıyor. Küba'lılar kendilerini geliştirmekte olan fakir bir ülke olarak görüyorlar ve daha çok çalışmaları gerektiğini söylüyorlar ve çalışıyorlardı, ama tüm bu çalışma ve toplumsal bilinçlenme içinde dans yarışmalarını bir parçası ya da yaşama biçimleri DANS RİTM, MÜZİK.

NAZİM HİKMET 1951 yılında, ibaren bu Festivallerin Onur Konuğu olmuştu.

Festival 25 Ağustos'ta Fidel Castro vekaletdarının MONCADA Kışlasına yapıtlıkla başlanıncı olayı ki (bu devrimin başlangıç tarihi olarak kabul ediliyor) SANTIAGO'daki kutlama törenleriyle başladı. 28 Ağustos'ta HAVANA'da stadyumdaki görkemli açılış töreniyelik politik, sanat, spor alanlarında yoğun bir hareketini gözlerdik. Sabahları delegasyonların Politik platformda tartışma, açık oturum ve söyleşilerine ayrılmıştı, öğleden sonralar sanat programları, konserler, sokak gösterileri, resim, grafik, edebiyat, müzik dalında söyleşiler, akşamları güzelim tiyatro salonlarında günün ülkelerin çeşitli sanat programlarına ayrılmıştı, politik şarkı festivali en ilginçlerindendi, ayrıca Karnaval'lar, Lenin Parkındaki gösteri ve konserler vs. Festival 6 Ağustos günü akşam üzeri Devrim Alanında ilk devrimci liderleri Jose MARTI anıtı önünde Fidel Castro'nun bir milyon insanın önünde Dünya Halkları Barışa, dostluğa, dayanışmaya çağırışıyla son buldu.

Afganistan'da "sessiz" Çinliler

Afganistan, Asya ülkeleri içinde ilerici ve antiemperyalist bir politika izleyen ülkelerden biri. Bu niteliğine 27 Nisan darbesiyle kurulan yeni rejime kavuştu. Bu açıdan emperyalizmin ve onun bölgedeki işbirlikçilerinin boy hedefi olmak durumunda. Eylemlerle emperyalizmin kirli oyunlarına omuz vermez Maoçu Çin yönetimi de üzerine düşeni yapmaktan geri kalmıyor.

Ülkede Taraki hükümeti kurulduktan sonra bu hükümeti tanyan Pekin yönetimi, o günden beri Afganistan rejimini zaafıflatacak her türlü girişimi desteklemekte ve yıkıcı eylemlerini sürdürmektedir. Her yerde olduğu gibi ilk adımı öğrenciler arasında atılmaktadır. Maoçu fikirleri yayıcı aydınlar el altından dağıtılmakta, böylece toplumun en duyarlı kesimlerinden biri olan gençlik etkilenmek istenmektedir.

AYRILIKÇILIĞI KÖRÜKLEME ÇABASI

Pekin'in faaliyetleri daha ileri noktalara kadar uzanıyor. Hazara kabileleri arasında milliyetçi duygular körüklenerek ayrılıkçı tavırlar geliştirilmeye çalışılıyor. Propaganda "Hazara halkının Çinlilerin kardeşi olduğu ve bu nedenle Çin halklarıyla birlikte Çin'de yaşamaları gerektiği" noktasında yoğunlaşiyor. Aynı zamanda Çin sınırnın kuzey-doğu bölgesindeki dağıtıcı faaliyetleri ayrılıkçı eğilimler körükleniyor.

DHP'YE SIZMA GİRİŞİMİ

Bu amaçla hükümetin yüksek yetkililerine binlerce dolara varan rüşvet verildiği Afganistan hükümeti tarafından çıktı. Bu arada Maoocular, Demokratik Halk Partisi'nin içinde Pekin'e bağlı bir politika izleyecek olan kendi yandaşlarını da sokmaya çaba gösteriyorlar. Tüm bu yapılanlar, Pekin yönetiminin komşu bir ülkenin, ilerici bir ülkenin işlerine karışmasının en açık kanıtları. Hem de emperyalizmin değişimine su taşıyor.

Pekin'in marifetleri burada da kalıyor. Kendi amaçlarını gerçekleştirmeye yolunda Afganistan'ın komşularına arasını açmaya da özen gösteriyor. Yapılan propaganda arasında Afganistan'ın açıkça Pakistan'ın toprak bütünlüğüne karşı bir komplo hazırladığı söylentileri de var. Bu doğrultuda çıkacak bir çatışmada Pekin yönetiminin çıkarlarına hizmet edeceği hesaplanıyor. Bu amaçla Maoocuların Pakistan'da her türden karşı devrimci unsurun bulundugu komanda gruplarını eğittiği biliniyor.

Bu oyunların tezgahlandığı merkez Çin Halk Cumhuriyeti'nin büyük elçiliği. Elçiliğe çok az kişi girebiliyor ve dışarıyla ilişkiler hemen hemen kesik gibi gösterilmek isteniyor. Ayrıca ülke içinde Çinlilerin boş zamanlarını geçirdikleri yerlerin (restoranlar, eğlence yerleri gibi) bu karanlık oyunların planlandığı merkezler olduğu bildiriliyor.

HEGEMONYA PLANLARI

Genel olarak bakıldığında, Çin yönetimi Asya'da hegemonyasını kurabilmek için elinden geleni yapmaktadır. Afganistan'da gerçekleştirilmeye çalışılanlar, Pekin'in diplomatik ilişkiler görüntüsü altındaki, yayılmacı politikasının bir ifadesinden başka birşey değildir. Çin gizli servislerinin Çin'e komşu ülkelere yasal hükümetlere karşı her türden karşı devrimci gruplara, etnik ve milliyetçi azınlıklara para ve silah yardımı yaptığı biliniyor. Bu doğrultuda bir örnek Hindistan'da hükümet karşıya çıkan Mizo ve Naga kabilelerine sağlanan destekler. Bunların yanında Burma ve Filipinler'e saldırı ve en önemlisi Vietnam'a karşı sürdürülen silahlı saldırılar yoğunlaşmaktadır. Bu eylemlerin amacı açıktır: Çin, komşularını sürekli tehditlerin bir ortamında tutmak ve böylece ortaya çıkacak olan yığınlık ortamında kendi hegemonyasını kurmak istemektedir. Bütün bunlara Çin'in komşularına yaptığı toprak talepleri eklenirse gelişmelerin nereye doğru gittiği anlaşılır. Çin Asya'da egemenlik kurmak, Üçüncü Dünya ülkelerinin lideri gibi gözükme amacındadır. Bu amaçla da resmi olmayan bir takım adımlar atılmıştır. Çin'in komşularını Çin toprakları içinde gösteren "tarihi" haritalar bile yayınlanmıştır. Bu, hegemonya planlarının açık bir göstergesidir. Afganistan olayı da bu olgunun diğer bir yönüdür.

Vorster rejiminin işkence zindanlarında can veren Steve Biko'nun anısı, ırkçılığa karşı mücadelenin bayrağında yaşıyor.

Apartheid politikası tüm dünyada lanetleniyor

STEVE BIKO YAŞIYOR

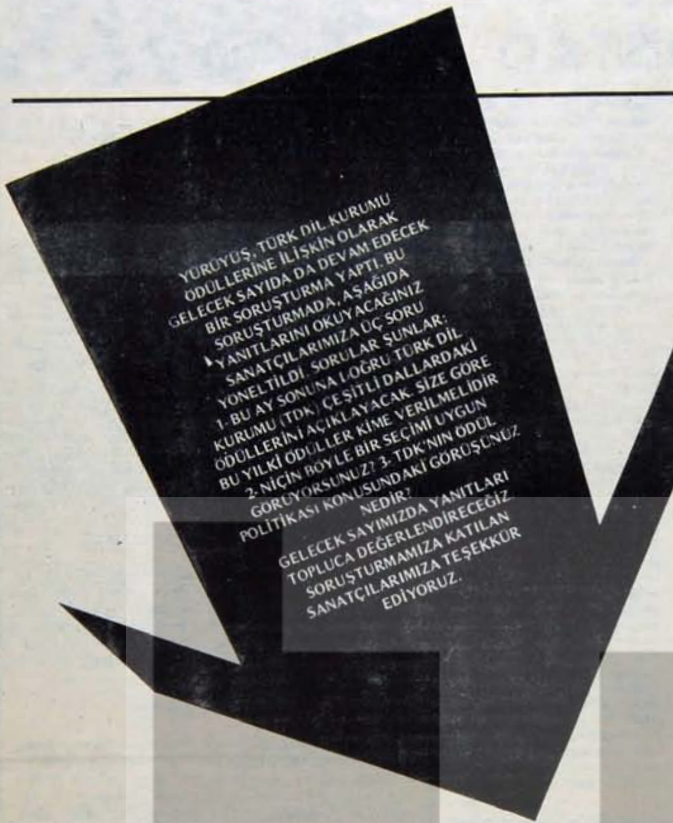
12 Eylül 1978, Güney Afrikalı yurtsever lider Steve Biko'nun birinci ölüm yıldönümü. Steve Biko geçen yıl Pretoria'da faşist Vorster'in zindanlarında katledildi. Oluşunun 1. yılında dünya halkları Biko'nun mücadelesini dayanışma içinde, Steve Biko'nun mücadelesini ölümünden sonra da sürüyor.

1978 yılını Birleşmiş Milletler Örgütü Apartheid ile mücadele yılı olarak ilan etti. 1978 yılı bütün dünyada faşizme, sömürgecilğe ve ırkçılığa karşı mücadele bayrağının yüksek tutulduğu bir yıl olacak. Birleşmiş Milletler Örgütü bu yılki Birleşmiş Milletler Günü olan 12 Eylül'de Steve Biko günü olarak ilan etti. Bu olay, yeni sömürgecilğin tarih sahnesindeki rol arkadaş emperyalizm ve kapitalizmle birlikte can çekişmekte olduğu günümüzde ulusal haklarına kavuşma yolunda kararlı mücadeleye veren halkların uluslararası ilerici kamuoyunun mutlak desteğini sağladıklarının en açık kanıtıdır.

Güney Afrika'da bugün yürürlükte olan Apartheid politikası başlıca yetkili kişilerin tanımlamasıyla "ırkların ayrı ayrı gelişmesini" öngörmektedir. Yani beyazların oturduğu bölgelere girmeyen siyahlar, seçimlerde oy kullanma hakkı olmayan siyahlar beyazlardan ayrı olmaları (Güney Afrika'da toplumun çoğunluğunu oluşturan siyah halkın yanında melezler ve Asyalılar da vardır) politik ve toplumsal hakları bir yana konut, seçme ya da evlenecekleri eş seçme özgürlükleri bile yoktur. Güney Afrika'da ten rengi ayrı olan emekçilerin biraraya gelebildikleri tek yer fabrikalardır. Güney Afrika'nın kapitalistler ten rengi ne olursa olsun tüm emekçilerin sömürü düzeninin sonsuza dek sürmesi uğruna, fabrikalarda biraraya gelmelerine izin vermektedir.

İşte Steve Biko, Güney Afrika'nın emekçilerinin gözbebeği liderlerinden biriydi. Yaşamı boyunca ırkçı-faşist rejime karşı verilen mücadelesi bir simgesi oldu. 1968 yılında ilerici gençliğin örgütlediği Güney Afrika Öğrenci Örgütü'nün kuruluşunda öncülük yaptı. Bu örgütün siyah öğrenci kitlelerinin mücadelesini tek merkezden yönlendirmeye başlaması üzerine Biko'nun üniversite yaşamına son verildi. Biko bu kez Siyah Toplum Programının kuruluşuna katıldı. Bu yüzden de doğrudan kasaba olan King Williams'da sürgün yaşamaya mahkum edildi. Burada da mücadelesini sürdürdü. Nihayet geçtiğimiz yılın Ağustos ayında Tedhişçilik Yasası adlı bir faşist dâimeye gerekçe gösterilerek tutuklandı. 12 Eylül 1977'de katledildi. Ölümünden sonra Apartheid rejimi cense töreni düzenlenmesini yasakladı. Ancak diğer törenler bir yana yalnızca Küçük King Williams'ın kasabasında 15,000 kişinin katıldığı bir tören düzenlendi. Apartheid rejiminin Adalet Bakanı James Kruger bir gazetecinin "Biko devletin için bir tehlike miydi?" sorusuna şöyle yanıtlıyor: "Adam öldü. Benim ne düşündüğümü gerçekten önemli mi?" Dünya halklarının gericiğin en güçlü kalelerinden birini nefretle kradıkları ve Güney Afrika halkının mücadelesine ortak oldukları; bir günde Bay Kruger'in düşüncesini gerçekten önemli değil. Ama Bay Kruger yanılıyor. Çünkü Steve Biko yaşıyor.

TÜRK DİL KURUMU

"ÖDÜLLER BARIŞ,
ÖZGÜRLÜK,
DEMOKRASİ VE
BAĞIMSIZLIK
SAVAŞÇILARINA
VERİLMELİDİR"

**Hikmet
ALTINKAYNAK**

"Soruların birlikte yanıtlayacağım.

Biliyorsunuz TDK Yazın Ödülleri belli sayıda yapıt gönderme biçimiyle başvurma zorunluluğu vardır. Öteden beri Kurum, ödüllere kimlerin hangi yapıtla katıldığını, ödülleri dağıtma sırasında açıklaya gelmektedir. Bu yüzden çıktığını bildiğimiz yapıtların katılmadığını, bilmediğimiz kimi yapıtların da katıldığını düşünürsek, (bu arada anımsatalım, ödül alanlara ikinci kez katılma hakkı verilmemiştir) bu yılki ödül için göstereceğimiz aday biraz havada kalacaktır. Ama kendi notlarımız göre, 1977'de yayınlanan yapıtları gözönünde tutup ve son yılların politik ve buna bağlı olarak da kültürel ortamın akıldan çıkarmayıp ödüllü barış savaşçısı, özgürlük, kardeşlik, demokrasi ve bağimsizlik savunucuları yazırlara verilmesini dileriz.

Ayrıca kendimiz de Türkîye Yazarlar Sendikası yayını olarak çıkan Edebiyatımızda 1940 Kuşağı kitabımızla eleştiri türü için başvurmuş durumdayız. Bu bakımdan yıl-

nızca şiir türünde bir örnek vermekte yetenmek istiyorum. Bize göre bu yıl şu ozanlardan birine şiir ödülü verilebilir:

- 1- Şükran Kurdakul (Acılar Dönemi)
- 2- Mehmed Kemal (Siz Gibi)

3- Sennur Sezer (Direnc) TDK'nın ödül verme politikasına gelince. Herseyden öne TDK'nın amaç, ilke ve yöntemleri yazılı olarak belirlenmiştir. Ödül de bu amaç, ilke ve yöntemin dışında değildir. Tesine organik bir yapı içinde ayrılmaz bir parçadır.

Her yıl 26 Eylül (Dil Bayramı) sonrası tartışmalar başlar; bu arada tartışma Kurum'un saptanmış ilkelerini, amaçlarını eleştirmeye dek varır. Elibette o da eleştirilir. Çünkü bunlar birer dogma değildir. Ama kendine bunu niye amaç edinirsiniz diye soru yönelmek biraz çarpıcıdır. Oysa kurumlara değil kurumların kendi koydukları ilkelere, amaçlara ters düşerek, yanlış yöntemle karşı olmak gerekir. Bize göre, TDK Yazın Ödülleri verirken (her yıl daha sağlıklı bir biçimde verilmekte olduğunu söyleyebiliriz), kendini bu ilkelere dayandırmaz.

Yukarıda araladığımız özelliklerin yanısıra, ödülleri ideal modele en yakın, ya da başvurulan yapıtlar içinde en başarılıya, Türk Yazınına bir canlılık getirene, tarihsel bir yazın belgesi sunana, yeni değerleri ortaya çıkarana verilirse tutarlıdır; ödül adına,

Kurum adına bağlılıktır. TDK'nın ödül verme politikası da bize göre bu olmalıdır.

**"TDK GÖRÜNMEZ
BİR DENGE
POLİTİKASINI
SÜRDÜRÜYOR"**

Demirtaş CEYHUN

1,2- Doğrusu geçtiğimiz yıl yayımlanmış bütün yapıtları okuduğumu söyleyemem. Gene, okuduğum yapıtlar içinde herhangi birine TDK ödülü verilmesini önermek de belki anlamsız. Çünkü biliyorsunuz, TDK ödüllü verilebilmesi için, söz konusu yapıtın ödüle katılması zorunluluğu var. Ama gene de şunu söyleyeyim ki, geçtiğimiz yıl içinde yayımlanmış yapıtların içinde Hilmi Yavuz'un "Doğu Sürleli"ni, romanda Fahri Erdinc'in "Acı Lokma"nı, şiirde Adnan Özalp'ın "Gözleri Bağlı Adam"nı bu ödüllere aday gösterebilirim. Lakin, TDK Ödül Yönetmeliğine göre, TDK ödülünü bir kez kazanan bir yazar, bir daha TDK ödülüne katılmadığı için Adnan Özalp'ın adını sayamayız. Ne ki, şu an akımda da başka bir aday gelmiyor.

3- TDK ödüllerinin bence en yanlış yanı, bir kez ödül kazanan bir yazarın başka bir dalda daha ödüle bir daha katılmaması. Ayrıca, TDK'nın ödül konusundaki yaklaşımda da doğrusu anlatılabile-

cek gibi değil. Görünmez bir denge politikası gerçekten ustalıkla sürdürülmektedir. Buna değinmek isterim.

**"TDK ÖDÜLLERİ
GÜNLÜK HAYATTA
SOLUKLANABİLMELİ"**

Bilgesu ERENUS

1. TDK seçici kurulunda olmak, TDK üyesi olup, bu üyeler arasından gizli oyla seçilmek gibi nitelikler gerektiriyor. Düşünmede de olsa hadi bu engeli aşık diyelim, ama bir başka engel var. O da bu yıl hangi kitapların, kuruluş amaçları Türk diline ve kültürüne hizmet olan bu kuruluş, "lütfen beni seçer misiniz" diye başvurduğumu bilmek. Çünkü ödül yönetmeliğine göre (fırsat eşitsizliği, kağıt politikası gibilerinden aslan ağzındaki koşullardan geçmiş bile olsa) her yapıt TDK ödülüne aday olamıyor. İla da başvuracak. Hem de vaktini süresini iyi ayarlayıp-her yerde her zaman yayınlanmaz TDK yarışma koşulları- gözünü dört açıp öyle baş vuracak.

Bu yılki başvurucular tek tek tanımak olanaksız. TDK da bu konuda oldukça muhafazakar. Ser verip de ser vermeyor. Allahaan 26 Eylül'e bir şey kalmadı şurada. Her yıl olduğu gibi bu yılda 26 Eylül'de geniş kitleler "birileri gene ödül almış" ya deyip ya demeyecekler. Daha dar çevrelere ise "vay o mu alması neden almış" laflamaları yükselcek. Kısa bir süre sonra o da bitecek. Ta ki gelecek yılın 26 Eylül'üne kadar.

Bu gibi kapalılıkta bu sorunun yanıtlanması bana güç geldi. Bu nedenle, bu yıl kendi ilgi alanımda izleyip yararlandığımı her kaç yapıtın adını vermeyi geç tutacağım. Gerçekçi Tiyatro Sözlüğü, (Aziz Çalışlar), Birey ve Toplum (Lukacs-Veysel Ataman), İçki Gıyaboları (Armin Kammerad-Frank R. Scheeck-Yılmaz Onay), Köy Seyirlik oyunları (DTÇ kürüsü yayınlanmadı), Zengin Mutfağı (Vasfi Ongören), İşgal (Basar Sabuncu), Ayrıca Çığdaş Türk edebiyatı (Şükran Kurdakul).

2. TDK seçici kurulunda otunsaydı, seçilecek yapıtları arı dille özendirme ve yayma gibi Türk diline hizmetlerinin yanısıra, sanat değeri taşınmasına da dikkat edilecekti. TDK seçici kurulunda olunmadığı için özetlemeli isteği bu nitelikler zaten ikerici, demokrat, yurtsever bir sanatçının asal görevidir deyin bir başka neden daha ileri sürerçeyiz. Bu yapıtlar ve bunun gibileri, aynı zamanda toplumumuzun bu hızlı değişme aşamasında bilirsiz soyaşlızden kaynaklanma kaygusu, özeni ve tüziğünde olup, bu konuda tartışma başlatıp yayma niyet ve niteliğindedirler.

3. Bu işi birinci sorudan beri zaten yapıyoruz. Sürdürülmeli. TDK ödül yönetmeliği çeşitli zamanlarda, çeşitli değişimlere uğramış. Gene de bir yığın kabuk bağlanmış yanlış barındırıyor özünde: Türk diline, Türk kültürüne hizmet amacıyla kurulmuş bir kurumun, yılın yayımlanmış oyanmış yapıtları arasında seçmek zahmetine girmeyip başvuru beklemesi, seçici kuruldaki kişilerin her dalda fetva vermesi (buhem seçiciye hem yapıtın insafazlık); seçici kurul raporlarının, çok yer tutar kaygusu ile TDK dergilerinde bile yayınlanmaması. Oysa dergi seyircisi yığınla şey öğrendi bu özel sayıdan-hem yapıt hem seçici hakkında: Oye alınmında özel klüpçülük edasından kurtulamaz ki, bu doğrudan etkilemekte ödül yönetmeliğinin, ödül politikasının.

Bu araya yabancı sokmama telaşı öylesine yerleşik ki, sanırım bu son kuralda da da ödül alanların bile TDK kurumuna doğal üyeliği söke söke alınmadı: Rusiünü çoktan ispat etmiş, 48 yaşındaki bu kurum artık iktidarlara direkt temasından ve kendine dönüklükten kurtulmalı. İlericilik, yurtseverlik baş koşullamak üzere, dilimize ürün veren tüm kişiler, yaşlı genç ünlü ünsüz demeden, baş vurmalarını bile beklemekten hâşetisiz, böhürlenmesiz, ürkn-tisiz çağırılıklar çıkarılmalı. O zaman ödülleri çıkarıcı söde daha yaygın olacaktır kuşkusuz.

Türk dili ve kültürünün gerçek sahipleri geniş kitlelere farkedilir, beklerin tartışılacaktır. Tabii günlük hayatta soluklanan bir ödüle dönüş-türülmek isteniyorsa TDK ödülleri.

**ÖDÜLLERİNME,
YAPILIRAN NESNEL
KATKILARINA GÖRE
YAPILMALIDIR"**

Onat KUTLAR

Türk Dil Kurumu ödülleri için söz konusu olan yapıtların hepsini izlemek olancağını bulamadığımız için ne yazık ki bu sorunuzun bir yanıt veremeyeceğiz. Ancak TDK'nın yıllardır verdiği ödülleri politikaına ilişkin birkaç noktayı belirtmeyi yararlı görüyorum. Yazı sanatıyla ilgili bir yapıtın "dil"inin "anlatım" ile derin ilgisiz gözönünde alındığında, herseyden önce, Kurumun artık bir yapıtın daha yalın, daha özlüklü bir dili benimsediği için değerlendirmesi, ödüllendirilmesi kolayca kaçan bir davranış oluyor. Bunun yanı sıra, seçici kurulun oluşturan kişilerin salt kendi beğenilerini bir ölçü olarak almaları da yeterli değildir. Bunlar tümüyle böyle oluyor savunda değiliz. Ama Kurum'un, daha açık seçik ilkelere benimsenmesi, daha nesnel ölçütler bulması yararlı olur

ÖDÜLLERİ ÜZERİNE SORUŞTURMA

kanındayım. Her değerli yazıt, ayrı zamanda "dil'e yapılmış önemli bir katkıdır. Ödüllendirme'nin yaptın yazıtımıza getirdiği bu nesnel katkı gözönüne alınarak yapılması gerekir.

Bir de ödüllerin parasal karşılıklarını da yeterzş bulunduğunu söyleyelim. Ülkemizdeki ödülleri, kitapların satışına önemli bir etkisi olmadığı düşünürse, hiç olmazsa parasal karşılığın sanatçının yaşamı açısından yararlı olacağı açıktır.

"TDK ÖDÜLÜNE ADALE OLMAYI BİLE DÜŞÜNMEYEN SANATÇILARIMIZ VAR"

Behçet NECATİGİL

Türk Dil Kurumu'nun bugün için dokuz tane çıkmış edebiyat ödülleri içinde sonuçları her yıl en çok merakla beklenen şiir, öykü ve roman türündeki eserlerdir. Ödüllere aday olarak hangi sanatçılarımızın başvurduklarını bilmiyoruz da aday olmayı hiç akıldan geçirmeyen sanatçılarımız olduğunu biliyoruz. Buna göre tahminlere bu sonuçları katmak gereksizdir.

1977'de çıkmış şiir, öykü, roman türü kitapların çoğu önceki yıllarda bu ödülü kazanmış kimselerden birinin yeni bir eseri olduğu da düşünürse bu gibilerin ikinci kez aday olduklarına veya onlara ödül verileceğine pek aklım yatmıyor. 1977'den bende yer eden atılmaları ve oturmuşlukları ile belleğimdeki kalan şiir kitapları şü sanatçıların eserleridir. Mustafa Necati Karasar, Tekin Sönmez, Calut Zarifoğlu, Ataol Behramoğlu ve Hüseyin Yurttaş'ın eserleri. Ferit Edgü'nün "O" isimli eserini unutmam. Beni çok etkiledi. Alışılmış doğrultular dışında özgün bir eser. Ödülü kazanması çok isterim.

Öykü kitapları içinde Celal Özcan'ın "Gökovanın Yalazları", Necati Tosuner'in "Sisli" ve Yüksel Pazarkaya'nın "Oturma İzni" isimli eserleri var. Biriinden biri kazanır sanıyorum. İster Türk Dil Kurumu'nun ister başka bir kuruluşun ya da kişinin koyduğu bütün edebiyat ödül ve armağanlarının yararı ve etkinliği konusunda derinliğine bir yazıtın işlemlerle uğraşanlarca okunmuş olmasının dileimin. Demir Özlü'nün bu yazıtı Milliyet Sanat Dergisi'nin 12 Haziran 1978 tarihli 281. sayısında çıkmıştı.

"TDK'NUN BİR ÖDÜL POLİTİKASI OLDUGUNU SANMIYORUM"

Kemal ÖZER

1. 1977 içinde yayınlanmış olup da TDK ödülüne katılmadığını umduğum ve benim

okuduğum arasından, şürde "Acılar Dönemi" (Şükran Kurdakul), öyküde "Eski Sevgili" (Leyla Erbil), romanda "Acı Lokma" (Fahri Erdoğdu) kazanmalı derim. Öbür dallarda öyle belirteceğim.

2. Sözüme ettiğim üç yapıt kendi dallarında, hem bir yazıtı birikimini ileri aşamalar götürdükleri için, hem de düşünsel yüklerini estetik bir kayıpla dengeledikleri için, ödüle değer görünüyorlar.

3. Türk Dil Kurumu'nun, seçici kurul üyelerinin kişisel davranışlarıyla kayıtlı olmayan, üçüncü düzeyde bir ödül politikası olmadığı kanındayım. Atatürkçülük ve dil özleşmeçiliği gibi ne idüğü tam belirlememiş, göstermelik kalan bir politika dışında...

Böyle olunca, şimdiki kadar ki uygulamada görüleceği gibi, seçicilerin, "bu yıl evine yakacak alsın" kaygısıyla kimi yazıtlara öyle vermesi gibi çok öznel politikalarına indirgenmiş, indirgenmiş bir iş.

"SAĞLIKLI ÖDÜLLENDİRME YİGINLARIN KATILIMINI GEREKTİRİR"

Işıl ÖZGENTÜRK

Bu yıl yayınlanan yapıtların tümünü okuyamadığımdan ilk iki sorunuza yanıt vermeyi yeğliyorum. Diğer sorunuza gelince: Türk Dil Kurumu da bu ülkenin bir parçası. Ülkemizdeki değer karmasından kurtulması olas değil. Bu nedenden Kurumdan sağlıklı bir ödül politikası beklemek hayal olur. Kannasıklık oraya da yanayacaktır. Kişisel beğeniler, çıkar ilişkileri her alanda olduğu gibi ödüllere de belirleyecektir.

Sağlıklı bir ödüllendirme yığınları bu işlemlerle gerçekleştirilebilir. Bunun için çeşitli araçlar kullanılabilir. Sendikalarda, okullarda oylamalar yapılabilir. Belki o zaman, ödülleri verimden önce böyle, soruşturmalar açmak gereği duyulmaz.

"TDK ÖDÜLLERİ GİTTİKÇE CİLİZLAŞIYOR"

Adnan ÖZYALÇINER

1. Türk Dil Kurumu ödülleri tam on daldadır veriliyor. Bu dalları şöyle sıralayabiliriz: Şiir, roman, öykü, oyun, çeviri, deneme, eleştiri, çocuk yazıtı ve bilim. On daldadır çıkmış bütün kitapları okumayı. Onun için hem size, yıl içinde bende ince, kalan bir çizgi çizmiş, zaten, ya-

kından bir esinti getirmiş olan, aklıma şu anda gelverenen kitapları söyleyebilirim. Bu da tam bir seçer olur mu bilmem. Kaldı ki benim seçtiğim kitaplardan kimileri belki de Türk Dil Kurumu ödülüne katılmamışlardır, başvurmuşlardır. Ama olsun başvursalardı onu secedim anlamına gelmeli bu. Ya da bu yılın o daldaki en iyisi budur anlamına.

Şürde; Panzerler Üstüme Kalkar (Enver Göçke), Direnç (Sennur Sezer), öyküde; Demir Bebek (Bekir Yıldız), romanda; Doruktaki Öfke (Erol Toy) denemede; Çağdaş Türk Edebiyatı (Şükran Kurdakul), çocuk yazıtında; Filler ile Kırmız Sakallı Topal Karınca (Yaşar Kemal)

2-3. Türk edebiyatına katkı- kısı olabileceğ, Türk edebiyatını değişik yönüyle etkileyebilecek kitaplar, ödüllendirilmede ağırlik noktasına oluşturulmuş bence. Ödül için seçilecek kitap yazıtı, yalnız o yılı yaptı ile değil, daha önceki yıllardaki başarıları da gözönüne alınarak seçilmeli. Toplumsal açıdan yararlı olabilecek, etkinlik sağlayabilecek somut bir anlatıma sahip, toplumcu görüşün yapıtları yeğlenmeli. Yazıtından yalnızca öztürkçe kullanmakla diletilik olmaz. Yazıtı öztürkçüyle dilde yalınlık sağlanamaz. Anlatımında kolay anlaşılabilirliği ve yalınlığı sağlayabilen yazıt, Türkçe en güzel, en doğru kullanabilen yazıdır. İstediğince öztürkçe kullan, anlatımın çarpışmasız yazıtın Türkçe sayılmaz. Bana kalırsa öyle yazılmalı. Ama Dil Kurumu, bunların hiçbirini uygulamıyor. Bütün bunlara ödüle başvurma zorunluğu gibi, herhangi bir daldaki ödül alınca öteki dallarda ömür boyu bir daha ödül alınması gibi anlaşımları da katarsak değerli bir çok yapıt hem edebiyat, hem dil değeri açısından değislerir demektir. Bu bakımdan gönderilenler, herhangi bir yarışmada gönderilmiş yapıtlar gibi güncel bir değeri- dirmeden geçtiler. Dil ve edebiyat değerleri açısından haklıklarına her zaman dikkat edilmeyi. Onun için de sonuçları açısından ödülleri gültükçe cilizlaşıyor.

"HER DAL İÇİN AYRI BİR SEÇİCİ KURUL KURULMALI"

Sennur SEZER

Türk Dil Kurumu ödülleri- nin iki özelliği var. Biri başvurma koşulu, diğeri ödülü bir kez alan sanatçıların bir başka daldaki da olsa ödül katılmaması. Bu yapıyla ödül yapıtı değil, sanatçısı verilen bir ödül niteliğini taşıyor. Bu yıl yayınlanan kitapların hangilerinin ödül için başvurduğuna da, hangi sanatçıların daha önce TDK ödülü aldığına da tam bilmiyo-

rum. Dahası bütün yayımlanan kitapları okuma olanağı bulamadım. Ben seçici kurul üyesi olsaydım, ödüle değer bulacağım kitaplar listesi bu yünden izlediğim yapıtlara göre olacak. Bu sıralamada şiirle çevirden söz etmeyeceğim. Şürde benim kitabım da katıldı bu yarışmaya bu yıl. Bir ödüle katılmak bu konuda yeterli olmak sayılır. İki yüzlülük edecek değilim. Çeviride ise once kitap yayınlanıyor ki bu konuda bir kitap adı ayrıcağı yapıtı ancak başvuran kitapları gören kişidir.

Sıraladığım kitaplarda, Türk edebiyatına katkısı, ilerci devrimci niteliği, sanatçının daha önceki dil tutumunu gözlemleme yapıtları.

Öykü: Eski Sevgili, Leyla Erbil; Demir Bebek, Bekir Yıldız. Roman: Kırmız Sakallı Topal Karınca, Yaşar Kemal. Oyun: 804 İşçi, Ömer Polat. Deneme: Çağdaş Türk Edebiyatı, Şükran Kurdakul. Çocuk Yazıtı: Keleşanın Di- liyle, Ahmet Uysal.

TDK ödülleri- nin en çok eleştirilen yönleri başta özelliği olarak sayıyım başvurma zorunluğu ve bir kez verilmesidir. Siyasal yazıt olmayan yapıtları yeğlediği de, bazı yılların ödül almış kitapları ayrı tutulması, bir eleştiri komitesidir. Bence en önemlisi Seçici Kurul'un ödül raporlarını yayınlaması ve her dal içinde özelliğine göre ayrı bir seçici kurul kurulmasıdır. Sanatçılar arasında bir yarışma eşitliği sağlamsa ve özendirme yönünden bir ilk yapıt ödülü de önerilebilir.

"TDK ÖDÜLLERİ ASLINDA BİR YARIŞMADIR"

İrfan YALÇIN

1. 1977 yılında yayınlanmış bütün yapıtlar okuduğumu söyleyemem. Ama okuduğum içinde, roman türünde Ferit Edgü'nün "O" sunu, hikaye türünde Leyla Erbil'in "Eski Sevgili"ni, şiir türünde Gülten Akın'ın "Ağtlar ve Türküler"ni, bilimsel inceleme türünde, Füsün Tayaç-Tunç Tayaç'ın "Dünya ve Türkiye'de Tarih Boyunca Kadın"ni önemli bulunduğumu belirtebilirim.

2. Ferit Edgü'nün romanı çok değişik, ilginç geldi bana. Reklam senaryosu tekniklerinden yararlandığını sandığım yazıt, romandan uzaklaşmağa, roman yazıtına, daha doğrusu, bir anti-roman oluşturmuştu. Bana, romana varmış sonunda yine. Hakkarinin bir köyünde yedeksubay öğretmenlik yapan bir kişinin öyküsü bu. Doğa, kişiler, kış, her bir "korku" nun optiğinden veriliyor. Öğretmen, yoğun, aokülüp atılmayan, elle tutulup gözle görü- lür bir korku olup çıkıyor sonunda. Yazıt, bunu betimlemelerle, öğretmenin korku-

sunu anlatarak falan değil de, küçük küçük olgulara, izlenimlere, konuşmalara yederek sezdiriyor. Romana bireysel bilinç egemen olduğundan, Anadolu'nun yoksul, uzak bir köyesinden çok, o "köşe"nin insanlarını her çeşit korkusuyla özdeşleşmiş bir başka insan (öğretmenin) korkusu dile getiriliyor. "O", belli ki, Kafka'yı çok seven bir yazıtın başarılı bir yapıtı bence.

b. Leyla Erbil, olaylardan değil de, küçük küçük ayrıntılardan etkileyici yoğunluklar çıkarmaya çalışıyor bir yazıt. Daha doğrusu şöyle söylüyor: Birtakım küçük küçük ayrıntıları anlatırken, bazı şeyleri derinden derinden keşpeyiyor Erbil. "Eski Sevgili" de, zellikle Eski Sevgili, Biz Lüz Sosyalist Erkek Eleştirilen, Bunak adı hikayeler, yazıtın sosyalist dünya görüşünü bağırmanın, slogan atmanın usul usul duyurduğu çatışma çok sağlam hikayeler. Leyla Erbil'in adamsakilli yoğunluğu, işlek bir dili var üstelik.

c. Gülten Akın, daha önceki şiir kitaplarında olduğu gibi, "Ağtlar ve Türküler"de de, Anadolu insanının acısını, derdini, kısacası, çilesi hayatını "ağtlar"la. Folklorik dil şiirlerle tümüyle egemen olmasa da, bütün düzeylerde kıvr kıvr öyle. Şiirnin altında, sahibinin adını görmecek bile, "İşte bu Gülten Akın'ın şiiri" dedirtecek: Özgün bir şiir dili kurmuş ozan. Toplumsal bilincin, ince duyarlılığın, Türk dilinin çiçeklenmesinin bir sarmal olmuş "Ağtlar ve Türküler" d. Füsün Tayaç-Tunç Tayaç'ın "Dünya ve Türkiye'de Tarih Boyunca Kadın" adlı inceleme, "kadın"ı bütün toplum biçimlerinde inceleyen, onu, içinde yaşadığı tarihsel ve ekonomik koşullardan soyutlamadan ele alan, diyalektik yöntemle yazılmış bir yapıt. Yer yer istatistik ve alıntılarla beslenmiş.

3. Önce sunu belirteyim ki, Türk Dil Kurumununun bir yarışma bence. Çünkü, Kurum her yıl çıkan kitapların tümünü inceleyip, varmak-tadır sonuca. Yazıtlar kendileri göndermek zorundadır yapıtlarını. Kuruma gönderilmeyen bir yapıt ermağın almaz.

Türk Dil Kurumunun ödül verme politikası, birtakım dostluklardan, arkadaşlıklardan kaynaklanıyor galiba daha çok! Ya da ödül almak için yarışmaya girecek durumda. Biktırıcılığı kadar. Yılmayacak, üzüntü duy-mayacak. Nasıl olsa gönderilen yapıtların pek okunduğu yok öyle. (Kura çekeleri daha sağlıklı olur kesinlikle!)

Dileğim, halkın parasıyla yaşayan böyle bir kurum, uzman kurullar kurarak, o yıl yayınlanmış bütün yapıtları tek tek inceleyip öyle varması. Yargıncılar kurulu üyesi, hangi yapıta hangi nedenle öyle verdikleri ayrıntılı biçimde yazıt, bir rapor halinde kamuoyuna sunulmalı bunu.

Son aylarda değişik gazete ve dergi lerde, nükleer santrallerin gerekliliği ya da gereksizliği üzerine birçok yazı çıktı. Nükleer santrallara karşı çıkanlar, insanların hayatının tehlikeye düşeceğini, radyoaktif artıkların ağaçları kurutup, denizdeki balıkları öldüreceğini ileri sürerken; bu görüşe karşı olanlar, 21. yüzyılda sadece nükleer santraller olacağını, enerji sorunumuzun ancak bu yolla çözülebileceğini, bu nedenle geç kalmadan nükleer santral tesisleri vermemiz gerektiğini savunuyorlardı. Hatta daha ileri gidip:

"- Nükleer santrallara karşı çıkmak gerçektir" diyenler bile oldu.

Konuyla ilgili olarak Elektrik - Mühendisleri Odası bir açık oturum düzenledi. İki yılda bir toplanan teknik kongrelerde tebliğler sunuldu. Fizik Mühendisleri Odası yetmiş küsur sayfalık Nükleer Enerji Raporu yayımlandı. Hepsinden önemli Eylül 1977'de İstanbul'da düzenlenen Onuncu Dünya Enerji Konferansı'nda değişik ülkelerin uzmanları toplantı tartıştı. Ama bütün bu bilimsel konularla, tebliğlerle dile getirilen görüşler, birinciler kadar kamuoyuna yansıtılmadı.

Nükleer santrallara karşı çıkan veya hemen kurulmasını isteyen görüşlerin hangisinin haklı olduğunu anlayabilmek için konuyu biraz açmak gerekiyor.

Nükleer enerji nedir?

Nükleer enerji, atom çekirdeklerinin birleşmesi (fizyon) veya parçalanması (fizyon) yoluyla elde edilen enerjidir.

FİSYON OLAYI

Uranium gibi ağır atom çekirdeklerinin nötronlarla bombalanması sonucunda parçalanması ve yeni iki çekirdeğe bölünmesi olayına denir. Nötron yeni çekirdeği ikiye bölerek birkaç yeni nötron üretmekte ve birkaç milyon derece enerji açığa çıkmaktadır. Yeni nötronlar bir zincirleme reaksiyon sürecine olanak vermektedir, zincir reaksiyon sonucu ortaya çıkan çok yüksek enerjili kontrollü bir şekilde üreten sistemlere reaktör denmektedir.

Reaksiyon, kontrolsüz olarak Atom Bombası meydana gelebilir.

FUZYON OLAYI

Fizyon olayının tersine, iki hafif çekirdeğin birleşerek yeni bir çekirdek meydana getirmesine Fizyon denir. Bu reaksiyonun ortaya çıkması Hidrojen Bombasının gerçekleştirilmesi ile başlar. Bu yolla, fizyon olayı ile üretilenden 8 kat daha fazla enerji üretilebileceği saptanmıştır.

Nükleer santrallarda elektrik nasıl üretilir?

Fizyon veya Fizyon olayı sonucunda ortaya çıkan ısıdan yararlanarak üretilen buhar, tıpkı kömür, santrallerinde olduğu gibi türbinlere gönderilmekte ve elektrik üretilmektedir.

Fizyon olayından yararlanarak, ticari olarak geliştirilmiş ve geliştirilmekte olan birçok nükleer santral tipi vardır. Bu santraller çalışma prensibi olarak fazla değişiklik göstermemekte birlikte önemli teknolojik ayrılıkları bulunmaktadır.

Burada YÜRÜYÜŞ'ün işlevi dışına çıkmadan konunun psikoloji, ekonomik ve sosyal yönlerine dönecek sonuçları diyebiliriz:

* Nükleer santraller, uluslararası standartlara uygun, gerekli bütün emniyet tedbirleri alınarak inşa edildiklerinden, bilinen klasik santrallerden daha tehlikeli değildirler.

* Radyoaktif maddeler uranyumun parçalanması sırasında meydana gelirler ve özel kaplar içinde yeraltındaki tuz yataklarında veya su geçirmez kayaların içinde saklanırlar.

* Denize, göle veya ırmaklara bırakılan sığma suyu gerek reaktörlere göre değişimle birlikte bir ölçüde radyoaktifliğe sahip olduğundan, gerekse çok fazla ısınmış olmasından ötürü balıklar

Yüksel BIRDAL

ölürebilir, zarar verebilir veya daha soğuk yerlere göç etmesine sebep olabilir. Ancak bunların gene reaktör tiplerine bağlı olarak önlenmesi, örneğin suyun iyice soğuduktan sonra çevreye bırakılması mümkündür.

* Bugün yaygın olarak işletilmekte ve yapımları sürdürülmekte olan nükleer santrallerin henüz çözülmemiş pek çok sorunu vardır. 20 yıldan beri oldukça başarılı bir işletme tecrübesi edinilmesine rağmen buhar şartları ve santral verimliliği pek iyi olmadığı için yapımına son verilen tipler bulunmaktadır.

* Bugün ticari olarak işletilmeyen, henüz tecrübe safhasında olan Türorum yakıtı Yüksek Sıcaklıklı Reaktörlerle, Hızlı Üreten Reaktörler 10-15 yıl sonra Jüyükükülerin yerini alacaktır. Hızlı Üreten Reaktörler'in en önemli özelliği, reaktör çalışırken tüketilen yakıtın daha fazla yeni yakıt üretmesidir ve yakıt, hızlı nötronlarla ateşlendiğinden ayrıca yavaşlatıcıya gerek yoktur. Bu santraller ticari işletmeye girdiklerinde aynı miktarda uranyumla 70 misli daha fazla enerji üretilmektedirler.

NUKLEER FUZYON REAKTÖRLERİ

Şimdiye kadar anlattığımız reaktörler, radyoaktif artıkları olan ve bu nedenle çok pahalı güvenlik tedbirlerini gerektiren reaktörlerdir.

Sovyetler Birliği, ABD ve İngiltere'de halen laboratuvar araştırmaları safhasında olan Nükleer Füzyon Reaktörleri ise atom reaktörlerine göre tamamen tehlikesizdir. Bu reaktörlerden atmosfere ve sulara hiç bir zararlı artı çıkmayacağı ve hiç patlama ihtimali olmadığından mesken yerlerde de kurulabileceklerdir.

Bu reaktörlerin hammaddesi olan Deuterium normal suda bulunmaktadır ve bunun elde edilmesini sağlayan teknolojik imkanlar bulunmaktadır. Tırtıym, serbest olarak tabiiatta bulunmakta, ancak reaktörde Lityum'da elde edilmektedir. Lityum ise granit taşında bol miktarda bulunduğu gibi, yeraltı ve okyanus sularından da elde edilebilir. Sonuç olarak Nükleer Füzyon Reaktörlerinde kullanılması öngörülen yakıt maddeleri yer yüzünde sonsuz miktarda bulunmaktadır. Bu reaktörler yirminci yüzyıl sonlarında atom reaktörleriyle (tesis masrafları

yönünden) rekabet edebilir aşamaya geçecek ve 2000 yılının başlarında atom reaktörlerinin yerini alacaktır. Şimdilik çok yüksek sıcaklıklarda malzeme kullanımıyla başlıca problemlerinden birisidir.

Bu yolla aynı miktarda Fizyon olayı ile üretilenden sekiz kat daha fazla enerji üretilebileceği saptanmıştır. Böylece dünyada bol miktarda bulunan yakıt rezervlerinin tükenme ihtimali olmayacağı gibi, atmosfer de kirlenme tehlikesinden kurtulmuş olacaktır.

Bu açıklamalardan sonra, tekrar baştaki konumuzda dönecek olursak:

"-10-15 yıl sonra yapımları durdurulacak olsa bile, bugünkü nükleer santrallerden inşa ettirmeliyiz" diyebilir miyiz? Bu soruya "evet" diyenler şu gerekçeleri ileri sürüyorlar:

"- Yeni bir teknolojiyi kullanmakla teknolojik düzeyimizi yükseltiriz." Halbuki anahtar teslimi santral siparişleriyle teknoloji öğrenildiği görülmüştür. Bir santralın makine, cihaz ve ekipmanlarını bir üretmeyecek, projelerin montajına kadar hep işarılama olacağı, yakıt bağımlılığın çözüm önerisi yoksa, teknoloji düzeyimizi yükselteceği gibi, mevcut teknolojilerimizi tamamlayacak bilgi de kazanılmayacaktır.

Gelişmiş ülkeler, "petrol bitiyor, bir an önce onun yerini dolduracak bir enerji türü bulmak lazım" gerekçesiyle nükleer santrallerin hızla kurulmasını öneriyorlar. Bu ülkelerin su ve kömür kaynaklarına baktığımızda, kaynaklarımızın tamamını ya da tamamına yakın kısmını değerlendirindiklerini görürüz. Artan enerji talepleri karşısında yeni enerji kaynakları aramak onlar için kaçınılmaz olmaktadır.

Aşılmamış enerji kaynaklarının gerektirdiği teknolojinin üretimi ve geliştirilmesi çok zor ve büyük paralar isteyecek bir iştir. Bu nedenle az gelişmiş ülkelerin böyle teknolojileri geliştirmesi düşünülemez. Gelişmiş kapitalist ülkeler alışın enerji kaynaklarımızı olduğundan az göstererek ya da kullanımımızın önüne türlü engeller çıkararak, sorunları henüz çözülmemiş teknolojilere yönelmemizi sağlama çalışmaktadırlar. Böylece hem yeni teknolojilerini pazarlayarak sağladıkları kârlarla araştırmalarını geliştirme ve hem de geri ülkeleri deneye tahtası gibi kullanma olanaklarını yaratmaktadırlar.

Özellikle 1965'ten sonraki dönemde ülkemizde fuel-oil ve gaz türbinli santral-

ların savunuculuğunu yapan çevreler "Avrupa ve Amerika'da elektrik üretiminde yüzde 60 petrol kullanılırken biz neden kullanmayalım?" diye soruyorlardı. Şimdi de henüz kömürün yüzde 6'sını, hidrolik potansiyelimizin yüzde 8'ini değerlendirebildiğimizi unutmuşçasına:

"- Dünya nükleer santral kuruyor, biz de gecikmeyelim" deniyor.

Petrol krizinden sonra, enerji üretiminde öz kaynaklarımızın en acil yoldan değerlendirilmesinin güncel bir sorun haline geldiği bir dönemde, nükleer enerji santrallerinin kurulması gibi gerek teknoloji gerekse yakıt yönünden dışa bağımlılık getirecek çok pahalı çözümlerle konu gerçek öneminden sapılmak istenmekte, fuel-oil tuzunun daha korkuncu tezgâhlanmaktadır.

Bugün bilinen ve termik santrallerde kullanmaya elverişli, düşük kaliteli linyit rezervlerimizle, su potansiyelimiz 1998 yılındaki elektrik ihtiyacımızı karşılayacak durumdur. 1998 yılına kadar yeni linyit rezervleri bulunmazsa, o yıldan sonra gelişecek enerji talepleri için linyit ithal etmemiz gerekecek veya nükleer santrallara gerekine duyulacaktır. Bir nükleer santralın kurulması ve tam kapasite ile çalışmaya başlaması için on yıl geçeceği düşünülürse, en azından 1988 yılına kadar nükleer santral planlamaya gerek yoktur. Kaldı ki, 1988 yılına kadar gelecek on yıl içinde tüm kaynaklarımız kamulaştırılıp, sağlıklı ve gerçekçi bir ulusal enerji politikası, üretim-tüketim planlaması uygulanırsa, birincil kaynaklarımız bilimsel yollarla araştırılırsa, termik santrallerde yüzde 65'i boşa giden enerjiden yararlanıp büyük kentlerde merkezi ısıtma yapılarak kendileri çok fazla kaynaklarımız bize daha yıllarca yetecek demektir.

Bu nedenle, kapitalist ülkelerin: "Petrol bitiyor, amanyeni enerji!" yaygarasına kendimizi kaptırmadan ve onların (şimdilik) gelişmiş ilkel teknolojilerine deney almadan ulusal enerji politikamızı çözmeliyiz.

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı Özel İhtisas Komisyonu raporuna göre 1978-1982 döneminde her yıl ortalama 750 MW (Megavat = milyonwatt) 1983-1987 döneminde her yıl 1200 MW ve 1988-1992 döneminde de 1700 MW'lık yeni üretim gücünün sisteme eklenmesi gerekmektedir. Böylesine büyük elektrik üretim ihtiyaçlarının, darboğaz yaratmadan kurulabilmesi için kömür ve suyla ilgili alt yapı işlemleri şimdiden başlatılmalı; finansman zorlukları nedeniyle mali kaynaklar öncelikle, gecikmiş projelerin hızlandırılmasına kullanılmalıdır.

Bunlar yapılırken, uzun dönem gelecek açısından ulusal nükleer politika ve strateji belirgin olarak saptanmalı, nükleer teknolojiye ne zaman ve hangi koşullarda gireceğimiz belirlenmelidir. Santral siparişlerinde yerli katkı artırıcı çalışmalar yapılarak, nükleer yakıt hazırlayacak teknoloji altyapısının ve yan sanayilerinin kurulmasına başlanmalıdır.

Genel enerji planlaması çerçevesinde çok daha geniş boyutları olan konuyu kapatmadan ilginç bir noktaya da değinmek isteriz:

Yakıtı olmayan nükleer santrallerin hiç bir anlamı olmayacağı açıktır. Şu anda dünyada bilinen uranyum kaynakları, en iyimser tahminlerle 1995 yılı civarında tükeneyecektir. 2020 yılında dünya enerji gereksiniminin yüzde 50'ini karşılayacağı iddia edilen nükleer santralleri ise neyle çalışacağı bilinmemektedir. Veya yeni teknolojilere dayalı, uranyum kullanmayan santraller kurulacak, uranyum santralleri da çalışmayacak bir mize olarak kalacaktır.

Ülkemizde bilinen uranyum rezervleri, kurulması düşünülen 600 MW'lık bir tek santrale 37 yıl yetecek kadardır. İki nükleer santral kurulusu uranyumumuz 18,5 yılda tükeneyecek demektir. On yıl sonra sisteme her yıl 1700 MW gücünde santraller girmesi gerekeceği düşünülürse, iki nükleer santralın 50-60 milyar lira harcama bilere lüksten öteye gitmediği görülmektedir.